

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 25. (85.) ÉVF. • 10. SZÁM • 2015. OKTÓBER • ÁRA: 2,50 LEJ

Fotó: Czire Alpár

A lélek bora

• *Ecclesia semper reformanda est* (az egyháznak mindig meg kell újulnia): noha csak a XX. században született meg ez a mondat, az elképzelés folyamatosan jelen volt a keresztény kultúrában. Vesd le az óembert!... Október nem csak a gazdag szüret ideje, hanem a megújulás útjára való lépése is. A természet megérdemelt pihenésére készül.

Talán nemcsak a természet, hanem kissé a lelkünk is ősbe csavarodik ilyentájt. A természet színpompája egyszerre az öröm

ragyogása és a befelé fordulás jele. Jönnie kell a télnek, a benső érlelődésének, felkészülésnek. Jönnie kell a szembenézés bátorságának, a leltár elkészítésének. El kell indulnunk lelkünk legsötétebb zugait is felkutatni, megismerni. Rá kell tennünk kezünket a rég elfeledettnek hitt lélekajtók kilincseire. Hinnünk kell, hogy bennünk volt, van és lesz a szikra, amely a lélek templomának kapuira újra meg újra kiszegzi az élő hit megfogalmazásait.

ANDORKÓ JÚLIA

A tartalomból:

A reformátor kellékei

4

Néhány gondolat a bevándorlási hullámról

7

Gyakornok az Európai Unió parlamentjében

9

Az énlaki temető régi sírköveinek felmérése

12

Berde Mózsa emlékezete

14

„És senki sem tölt újbort régi tömlőbe, mert szétrepeszti a bor a tömlőt...” (Mk 2,22)

● Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége **szeptember 3–4-én** Korondon szervezte meg a **Lelkészcsaládok Találkozóját**. A megnyitó és áhítat után a családok bemutatkoztak, majd elkészítették a már hagyományos csoportképet. A közös ebéd után beszélgetés következett, aminek központi témája a lelkészcsaládok sajátos helyzete, életkörülményei, egymáshoz való viszonyulása volt.

Pénteken délelőtt a családok szekeres túrán a korondi kézműves műhelyeket tekintették meg. A jelenlevők köszönik Lázár Levente és Demeter Erika lelkész házaspárnak, valamint a korondi gyülekezetnek a szeretetteljes fogadtatást.

● **Az Unitárius-Univerzalista Egyház vezetősége és segélyszervezete felhívást tett közzé a globális menekültválságról.** A felhívás célja:

1. Az elkövetkezendő két hétben 250 000 dollár összegyűjtése. Az adományokat a menekülteket fogadó országok unitárius közösségeinek juttatják el, így egy rész a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerületén keresztül a Magyar Ökumenikus Segélyszervezethez kerül.

2. Beadványokkal nyomást gyakorolni az amerikai kormányra, hogy emelje meg 200 000-re az AEÁ által befogadandó menekültek számát.

● **A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet épületében zajló nagyméretű felújítási munkálatok elhúzódása miatt az új akadémiai év 2015. október 4-én kezdődik.** A tanévkezdéshez kapcsolódó események programja ennek értelmében a következőképpen alakul:

Beiratkozás az új tanévre: október 1–2., csütörtök és péntek. Tanévnyitó reggeli préces és gyűlés: október 3., szombat. Tanévnyitó istentisztelet: október 4., vasárnap, 11.30 óra. Rektori évnyitó ünnepély és az elsőévesek fogada-

lomtétele: október 4., vasárnap, 18.00 óra. Első tanítási nap: október 5., hétfő.

A 24 elsőéves hallgató közül négyen unitáriusok: Benczédi Zsófia, László Bernadett, Szombatfalvi Etelka és Tamási Noémi.

● Az idén második alkalommal **szeptember 19-én, szombaton délelőtt 10 órai kezdettel** került megrendezésre – ezúttal a Nemzetstratégiai Kutatóintézet szervezésében – **a Homoród mente Népviseletben** elnevezésű esemény, melynek házigazdája az **Oklándi Unitárius Egyházközség** volt.

A Homoród menti települések képviselőit a tájház udvarán fogadták, majd az unitárius templomban ökumenikus istentiszteletre került sor. A megnyitó után dr. Salló Szilárd néprajzkutató tartott előadást a Homoród mente népviseletéről, és megnyitották az *Őseink viseletben* című kiállítást. A rendezvény a vidék népviseleti parádéjával zárult.

● **Kinevezések. Kökös:** Bartha Alpár az egyházközség rendes lelkészeként folytatja szolgálatát 2015. szeptember 1-jétől. **Gyergyó-**

szentmiklós: A szeptember 20-i egyházközségi lelkészválasztó közgyűlés döntése értelmében Tőkés-Bencze Zsuzsanna segédlelkész a gyülekezet rendes lelkészeként folytatja szolgálatát. **Lupény:** Az egyházközség közgyűlése az elkövetkezendőkben intézkedik a lelkesi állás betöltésének módosításáról.

● **Gyakorló segédlelkészek kirendelése 2015-ben**

Szeptember 1-jétől gyakorló segédlelkészi kirendelést kapott a 2015. június 22–23-án sikeres magiszteri vizsgát tett 4 teológiai hallgató. A következő gyülekezetekben kaptak kirendelést gyakorló segédlelkészi szolgálatra: Demény Zita Ágnes (Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség); Jobbágy Mária Júlia (Kolozsvár-Belvárosi Unitárius Egyházközség); Szabó Csengele (Budapesti Unitárius Egyházközség); Szász Tünde (Szőkefalvi Unitárius Egyházközség).

● **Szeptember 20-án avatták Sepsiszentgyörgyön a József Lajos Unitárius közösségi házat.** Az ünnepségen részt vettek a testvér-egyházközségek képviselői is.

Dávid Ferenc-émlékarándoklat Déván

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) egyházalapító vértanú püspökünk emlékére 1998 óta évi rendszerességgel arándoklatot szervez. Az emlékarándoklat helyszíne a dévai vár, melynek falai között 1579 novemberében bekövetkezett haláláig Dávid Ferenc életfogytiglani börtönt szenvedett.

A Magyar Unitárius Egyház Főtanácsa 2011-től a arándoklatot egyetemes egyházi rangú rendezvényre nyilvánította. Emlékarándoklatunk korábbi kiírásain Erdély különböző tájairól átlagosan ezer személy sereglett össze a dévai várban.

Az ODFIE és a Magyar Unitárius Egyház szervezésében 18. alkalommal sorra kerülő Dávid Ferenc-émlékarándoklat folyó év **november 7-én** (szombaton) **14 órakor** kezdődik a dévai várban.

Az emlékarándoklat alkalmából a szervezők **rajzpályázatot** hirdetnek **kisiskolás diákok számára**, két kategóriában: I–IV., illetve V–VIII. osztályosok részére. Az idei rajzpályázat témája: **Amikor az én családom imádkozik.** Beküldési határidő: november 1.

Eredményhirdetésre Déva várában, a arándoklat napján kerül sor. Postacím: ODFIE 400105, Cluj, B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9. Email: odfie@odfie.hu

A szeretet egyszerűsége

FÜLÖP
JÚLIA

Folytatjuk rovatunkat, melyben a 2014 decemberében tartott székelyudvarhelyi zsinaton felszentelt 12 lelkészt kérjük fel arra, hogy ossza meg gondolatait arról a bibliai versről, mely hivatását meghatározza.

Nem hiszek a nagy szavakban, és nem hiszek a földet tengelyéből kirángató történésekben. Nem szeretem a nagy érzelmi vagy történelmi drámát, a pátoszt. Irtózom a közhelyektől, a giccstől, a túlzástól. Nem hiszem, hogy mindazt, ami igazán értékes, azt valahol fenséges magasságokban vagy átláthatatlan távolságokban kellene keresni. Abban hiszek, hogy az igazi élet alján vegytiszta egyszerűség van.

Nem hihetek mást, mert a mást nem értem és nem érzem. A hozzám közel állók, barátok, tanárok tudják a leginkább, hogy a bonyolult dolgokat, adatokat, évszámokat, komoly filozófiai fejtegetéseket, történelmi ok-okozati összefüggéseket megérteni és megjegyezni legtöbbször képtelen voltam. De a mai napig tudom, hogy mit éreztem, ha valamire nem tudtam a választ, mennyire voltam boldog, ha igen, pontosan fel tudom idézni, hogy milyen ruhát viseltem aznap, hogy fáradt szürke délután volt vagy vakító reggel. Az Alkotó így és ilyenek rakta össze az én elemeimet. Sok időbe telt, amíg ezt felismertem és megértettem, és már nem szomorkodtam amiatt, hogy semmit sem értek a metafizikához.

Hitemet is igyekszem egyszerűen megélni. Ez a bibliai vers a lehető legtisztábban fogalmazza meg ezt. Ezekben a sorokban a Szülő szólal meg, aki a szeretet kötelékével von magához, arcához emeli, és jóságosan enni ad gyermekeinek. Sosem tudtam másnak érezni közelségét. Sosem tudtam másként megélni szeretetét. Kiskoromban azt hittem, ha a hinta elég magasra

repít, akkor megérinthetem Őt. Majd úgy gondoltam Rá, mint szemtanúra. Ha valami jót tettem, egy kicsit érte és miatta tettem, és reménykedtem abban, hogy büszke rám. Később megsejtettem abban a feltételnélküliségben, amivel Édesanyám szeretett vagy abban az önzetlenségben, amivel Nagy-

el. Nehéz szelídnem maradni, amikor időnként elhatalmasodik bennem a tehetetlenség, a harag, a felháborodás. Alázatosnak lenni sem könnyű egy olyan korban, ahol a törtetőké a világ. A feltétlen szeretet próbáját is gyakran bukcom el, hiszen legtöbbször, ha mást nem is, de azt várom el, hogy

„Emberi kötelekkel vontam őket, a szeretet kötelékével. Úgy bántam velük, mint mikor valaki arcához emeli gyermekét: jóságosan enni adtam nekik.” (Hós 11, 4)

mamám a finom falatokat mindig nekem tette félre. Állandó jelenlét volt, mindennapjaim egyszerűségében tetten érhető Valóság.

Életem nagy részét fiatalok között töltöm. Azért szeretek velük lenni, mert nagyon sokan még tudják ezt az egyszerűséget. Mert nagyon sokan még úgy élik meg hitüket, hogy nem tudják bonyolult körmondatokban körülírni azt, de őszintén szólal meg imájuk; a munkát nem a kötelesség érzetével, nem jutalomért végzik, és még ismerik az örömet. Akár úgy is fogalmazhatnánk, hogy arcukon még látszik az Alkotó kezének vonása. Ha felnőttek között vagyok, gyakran szomorodom el. Mert a legtöbben eltávolodnak az egyszerűségtől, nem megérezni, hanem megérteni próbálnak. És minél többet tudnak, annál komolyabban, komorabban, gyanakvóbban és magányosabban lesznek.

Hivatásomnak érzem tanulni ezt az egyszerűséget. Tanulni a vele járó szelídséget, alázatot, feltétlen szeretetet. Gyakran botlom

viszontszeressenek. De van úgy, hogy sikerül. Van, hogy úgy érzem, megsejtettem valamit a Teljességből. Van, hogy úgy érzem, Ő húzódik meg ima közben a szavaim közötti csendben. Ezekről az áldott pillanatokról igyekszem szólni azokhoz, akik időnként meghallgatnak. Arról, hogy hitem szerint időnként a legtöbb, amit tehetünk, hogy alázattal és szelíden, egyszerűen éljünk. Hogy ne felejtjük el az örömet. Hogy ilyen lelkülettel építsük és éljük meg közösségeinket.

A fiatalok közül nagyon sokan maminak vagy anyunak szólítanak. Ennek egyik oka bizonyára az, hogy lassan korban távolodom el tőlük. De reménykedem, talán azért is van mindez, mert érzik, hogy igyekszem szülői szeretettel viszonyulni hozzájuk, a szeretet kötelékével vonni őket, és úgy bántani velük, mint amikor valaki arcához emeli gyermekét. Múlандó, de mégis visszhangja lenni annak a Szeretetnek, amivel Ő jobban szeret, mint azt gyakran megéremelném.

HITFORRÁS

A reformátor kellékei

SZÉKELY KINGA RÉKA

A reformációhoz hit, bátorság és alázat kell. A hit önmagában nem elég, önmagában sokszor az élet ellen fordul. Ől. A hitből való gyilkosság ijesztő jelenség. Ijesztő az öngyilkosság is. Bár a szó rossz kifejezés arra a tetre, mely által az ember önként végez az életével. Hisz egy öngyilkosságra készülő emberben sok minden van, csak agresszió, erő nincs. Éppen az erőtlenség, a kiúttalanság hajtja keserű tetterre. Vajon az öngyilkosságot elkövető emberek nem mártírok-e? A klasszikus értelemben vett mártírok esetében is az öngyilkosságnak, a földi élet nem vállalásának egyik válfajával találkozunk. A mártírok is menekülnek a földi élet terhe elől. Valamilyen okból kifolyólag nekünk, embereknek tetszenek a mártírok. Nem nézünk rájuk megvetően, mint a gyilkosokra, nem szánjuk őket, mint az öngyilkosokat. Nem rettegünk tőlük, mint az öngyilkos merénylőktől. A mártírokat tiszteljük, sőt szeretjük. Vajon miért? Hisz ők is megöletik magukat, vagy éppen öngyilkosok lesznek.

A reformáció a nyugat-európai civilizáció tizenhatodik századi jelensége. Az 1500-as években nőtt naggyá, kezdeményezőjének Luther Márton tartjuk, aki 1517. október 31-én – a hagyomány szerint – a wittenbergi vártemplom kapujára kifüggesztette a 95 tétel néven elhíresült iratát. Valójában egy levelet írt Albert mainzi püspöknek, melyben tiltakozott a bűcsúcédulák árulása ellen. E levél melléklete, a 95 tétel, az a teológiai fejtegetés, mely a bűnbocsánat elnyerése és a bűnbocsánatot megváltó cédulák árusítása közötti összefüggésre vonatkozik.

Luther előtt is próbálták az egyház lényegét visszahozni az emberek számára. Voltak alázatosan

hívó emberek, akiknek volt bátorságuk kimondani, hogy a vallás az emberből a szépet, a társadalomból a jót kell előhozza, hogy az egyház nem szabad a politikai hatalom kiszolgálója legyen.

A reformáció előtti reformátorok között emeljük ki Vald Péter és Husz János nevét, említsük fel a 12. századi valdenseket és a 15. századi huszitákat. Ők is a politikai és az egyházi hatalom összemosódása, a pénz hatalma ellen küzdöttek. Keresték, megvalósították, megélték a tiszta lelkiismeretű, szerény és szeretetteljes életet. A reformátor rendíthetetlenül hiszi azt, hogy ő Isten küldötte, életének célja a hivatás betöltése. A reformátor bátor. Nem hunyáskodik meg a zsarolás előtt. A reformátor alázatos. Végző célja nem saját igazságának a hirdetése, hanem Isten igazságosságának a megértése, melyben benne van az irgalom és a gondviselés.

Ismerek hívó embereket, akik hisznek Istenben, de hiányzik belőlük az a bátorság, mellyel akkor is szembe kellene szálljanak a zsarnoksággal, amikor nemcsak a saját érdekük kívánja azt. Ismerek hívó és bátor embereket, akik készek életüket áldozni a hitért, a családjáért, a hazájáért. De hiányzik belőlük a teremtett világ és más emberek élete iránti alázat. Akiknek bátorsága gögből, büszkeségből táplálkozik. Végül ismerek olyan embereket, akik hisznek is, bátrak is, alázatosak is. Vald Péterben, Husz Jánosban, Luther Mártonban mindezek a találatok megvoltak. Számunkra, unitáriusok számára pedig, e tulajdonságok nagyszerűsége Dávid Ferencben vált életközelié.

A reformátorok öröksége akkor élő ajándék, ha mi is képesek vagyunk életünk, hitünk megreformálására. Higgyünk abban, hogy

Isten jóban és rosszban velünk van. Legyünk bátrak szembeszélni önmagunkkal. Legyünk bátrak visszamenni a tiszta forráshoz, hagyjuk el a képmutatás, a mellébeszélés cafrangjait. Legyünk alázatosak. Értsük meg: az isteni gondviselés és az isteni irgalom minden hívó ember ajándéka.

Menjünk vissza az elejére: Megszülettünk. Szeretet és áldás indított utunkra. A körülöttünk lévő világ megtapasztalása közben hagytuk magunk mögött a gyermekkort. Tarisznyánkban hit, remény, szeretet lapult, ahogy ifjúból felnőtté váltunk. Felnőttként új fogalmakat ismertünk meg: együttérzés, irgalom, bánat. Közben sokasodtak a világról szerzett negatív tapasztalataink: irigység, gőg, megaláztatás, hitetlenség, zsarnokság. Ráébredtünk a világ sajátos szerkezetére – a világ két részre van osztva: a hatalmon levők és a hatalom alatt élők között. Vajon ebben a világszerkezetben hol találkozzunk a reformátorokkal?

A reformátorok mindig szembe kerülnek a hatalmon levőkkel. Ha a hatalmon levők elfelejtették, hogy honnan indultak, a reformátorokból előbb-utóbb mártírok lesznek. Ha a hatalmon levők emlékeznek elindulásuk körülményeire, a hitre, a kezdeti szeretetre, a reformátorok életben maradnak, és Isten országa megvalósul a közösségben. Menjünk vissza a teremtés kezdetére, amikor Isten embert gyúrt a saját lelkéből és a föld porából. A kezdet és a jelen közötti időszakban begyűjtött hiábavalóságokat: a hitetlenséget, zsarnokságot, szeretetlenséget, tehetlenséget dobjuk el. Így fogunk újjászületni Isten irgalmából, és így születik újjá közösségünk, mely mindannyiunk meleg fészke kellene legyen, nem börtöne.

„...hogy ösvényedben intézhessem jártamat”

ANDORKÓ FERENC

• Lelkeszi éveim során sokféle tapasztalatot szereztem, e helyütt a szertartásokra térek ki. Nem sorolom fel 37 év statisztikai adatait, amely meglehetősen terjedelmes, tekintettel arra, hogy nagy egyházközségekben szolgáltam; hanem kitérek a számomra nagyon emlékezetes szertartásokra, amelyeket ezekben a gyülekezetekben végeztem. Bözödi szolgálatom idején örömmel kereszteltem meg egyszerre egy család mind az öt gyermekét, akik úgy álltak egymás után, mint az orgonasípok, készen arra, hogy megszólaljon bennük az Isten hangja. Ugyancsak az itteni szolgálatom idején, a volt rendszer bukása után egy hónapról, Bözödi György írók temették, szertartása, a gyász szomorúsága ellenére, magyarságunk első felemelő megnyilvánulása is volt a változás után. Aztán szintén Bözödön két orvostanhallgató keresett meg, hogy szeretnének az unitárius hit szerint megkeresztelkedni. Házasságukból született három gyermeküket is a választott hitük szellemében nevelték.

Jelenlegi szolgálati helyemen, Vargyason baleset következtében egy családi házból egyszerre három halottat kísértünk ki a temetőbe – lelkészségem legmegrázóbb szertartása volt.

Most, fungens éveim vége közeledtén adódott számomra ismét egy rendkívüli, de ezúttal örömteli szolgálat, amikor az Istenről és a hitről szóló hosszas beszélgetések után a magyarországi Gál Erika úgy döntött, hogy szeretne megkeresztelkedni, és unitárius lenni. A szertartás ugyan maroknyi jelenlevő előtt zajlott, de állíthatom, hogy mindannyian mélyen meghatódtunk, éreztük a Szentlélek jelenlétét.

„Szelíden fogadjátok a belétek oltott ígét, amely meg tudja tartani lelketekeket.” (Jak 1,21) és „Gondja van az Úrnak az útra, melyen jártok.” (Bír 18,6) volt az Erika keresztelésére és konfirmálására választott textus.

Istenünk áldása kísérje Erika minden léptét!

A következőkben Gál Erika osztja meg gondolatait lelki életének kimagasló élményével kapcsolatban.

• Erika, mondj el néhány fontos dolgot magadról, mutakozz be!

Gál Erika vagyok, 28 éves. Szolnokon, a Nagykunságon születtem, fiatal éveimet pedig egy ahhoz közeli községben, Kengyelen töltöttem. Az egyetememet Szegeden végeztem orientalisztikai szakirányban. Az idegen nyelvek és kultúrák, az utazás és az ismeretlen vidékek iránti érdeklődés mindig is erősen élt bennem, úgyhogy azt hiszem, a legmegfelelőbb szakot választottam ennek kiteljesedésére. Az oklevél megszerzése után is közel maradtam ehhez a szakmához, jelenleg egy üzbe nyelvkönyv elkészítésén dolgozom Dabas város önkormányzatának jóvoltából. Szüleim

a mezőgazdaságban dolgoznak; egy bátyám van, ő operaénekes.

• Mi keltette fel érdeklődésedet először a kereszténység, az unitárius vallás iránt?

Mi Magyarországon máshogy állunk az egyházhoz, a valláshoz, ami nem feltétlenül elítélendő. Természetesen a keresztény ünnepeket megüljük, hiszen az európai kultúrkör része, de a mindennapi életben sok embernél valahogy háttérbe szorul a vallásosság. A 80-as években elterjedtebb volt névadó-ünnepséget tartani keresztelő helyett, s mint olyan sok gyereknek, nekem is ez volt.

Azt hiszem, az egyetem alatt fogalmazódtak meg bennem komolyabb létkérdések. Hosszú volt az út.

Sütő Olga felvétele

Már egy ideje érezttem, hogy szeretnék valahová tartozni, de nem igazán találtam a helyem; sokat keresgéltem, olvastam, míg május végén el nem látogattam az erdővidéki Vargyasra egy kirándulás alkalmából. Nehéz ezt megmagyarázni; jó emberekkel talákoztam jó helyen, akik sokat meséltek az unitárius vallásról, és amilyen hosszú volt az út, olyan gyors volt a felismerés, hogy mindaz, amit én a kirándulás alatt hallottam és láttam, az engem megfogott, és jó nekem. Valami elkezdődött, június végén visszatértem Erdélybe, július közepén pedig ismét Vargyason voltam.

Akkorra már megszületett bennem az elhatározás, szeretném felkeresni a helyi tiszteletest, hogy érdeklődjem meg a keresztelkedéssel kapcsolatos tudnivalókat. Nagy segítségemre volt ebben egy kedves vargyasi barátom, akinek nagyon hálás vagyok ezért. Onnan kezdve pedig már rohamléptekben haladtak az események. Habár ahogy számolom, minden elég gyorsan ment, talán nem is volt olyan hosszú az út. Akárhogy is nézzük, már egy új, kijelölt ösvényen folytatom.

• **Meg tudnád fogalmazni, hogy milyen belső kíváncsiság, szükséglet, megfontolás fordította figyelmed az unitárius vallás fele? Milyen világértelmezési igény, életfilozófia hiányzó darabkáinak megelézésében segít ez az irányultságod?**

Nagyon tetszik az unitárius vallás viszonylagos kötetlensége. Én úgy érzem, hogy felnőtt fejjel ez a vallás az ideális számomra. Tényleg ki kell emelnem, hogy felnőtt fejjel, hiszen az évek során kifejlődik az emberben egy logikus gondolkodás, ami kisebb vagy nagyobb mértékben, de a realitás talaján tart minket. De ott van a lélek, a hit, amely meg éppenhogy elrugaszkozik ettől a talajtól. Az unitárius vallás számomra ezt a két dolgot tökéletesen ötvözi, mert nyitott a lelki- és szellemi felismerések, a szabad gondolkodás iránt az Istenbe vetett hittel párosítva.

• **Meg tudnád fogalmazni egy-két mondatban, hogy mi számodra a legfontosabb a felnőttként választott unitárius vallásban?**

Az, hogy tényleg hiszek...

• **Mit jelent számodra a megkeresztelkedés?**

Talán ez a legnehezebb kérdés... Az az egy hét, amelyet a keresztelkedésemet megelőzően Vargyason töltöt-

tem, felejthetetlen volt. Ahogy a helyiek fogadtak, ahogy Andorkó tiszteletes úr és felesége fogadott, ahogy a helyi gondnok úr fogadott, és ahogy mindnyájan megpróbálták egész héten válaszolni a kérdéseimre, az mind arra emlékeztet, hogy milyen jó szeretettel és elfogadással fordulni mások felé, még akkor is, ha az illető olykor egy messziről jött idegen. A keresztelő, ami egy pénteki napon történt az esti harangszó után, szép összegzése lett annak a hétnek. A szertartást olyan szépnek találtam, hogy ha az esküvőm fele ennyire szép lesz, én már boldog ember vagyok.

Innen nézve nagyon szerencsés vagyok, hogy ennyi idősen jutottam el idáig, mert érzem ennek a súlyát, és megpróbálok tudatos lenni, és tudatosan felelősséget vállalni, na és persze emlékszem arra, hogy milyen érzés volt, amikor végigcsorgott a fejemen a keresztelővíz... ezt azért nem sokan mondhatják el magukról!

• **Hogy látod, miben más az életed a megkeresztelkedés óta?**

Amikor Andorkó tiszteletes úrtól elbúcsúztam, azt mondta nekem, hogy ne feledd, járj egyenes háttal. Hát, erre most még jobban törekszem!... Köszönöm mindenkinek!

Énlaki családos tábor

Szeptember 2–5. között Székely Kinga Réka homoród-szentpéteri lelkész nő szervezésében családos táborban vettünk részt Énlakán, 32 gyerek és felnőtt társaságában.

Szerdán délutánra érkeztünk meg az énlaki unitárius templomba, ahol a házigazda, Nagy-Mátéfi Timea helyi lelkész nő, ismertette a templom történetét. Aztán átöleltük az ötszáz évesre becsült temető kertbeli hársfát, majd elfoglaltuk a Dancs Alpár kínálta szálláshelyeket, amelyek a faluban e célra kialakított házakban voltak, otthonias, nyugodt falusi környezetben. Csúrból átalakított „éteremben” vacsoráztunk, majd a tábor résztvevőivel ismerkedtünk. Bardocz-Tódor András unitárius teológiai hallgató vezetésével kezdetét vette a tábori program. Az első napot közös áhitattal és énekléssel zártuk.

Második nap a reggeli áhitat után gyalogtúrúra indultunk a kilátóhoz. Útközben megfigyehettük márdártávlathból az énlaki római castrum nyomait, megdézsmáltuk a zamatos énlaki szilvatermést, majd másfél órai gyaloglás után dalolva érkeztünk meg a kilátóhoz. Innen csodálatos táj tárult elénk. Beláthatunk Etéd-, Kőrispatak-, Csehétfalváig. Hazafele nem kellett a biztatás, nemcsak mert lejtőre mentünk, hanem mert éhes csapatunk ebédre igyekezett. Délután meglátogattuk a helyi múzeumot Veronika néni házában. Megtudtuk, hogy ez egy élő múzeum, a tulaj-

donos ugyanis ott lakik, körülötte az énlaki élet muzeális emlékeivel, a múlt századi díszfegyverekkel és levelekkel. Az énlaki nőszövetség kedveskedett nekünk házi készítésű pánköval, gyümölcsessel, pálinkával.

Ezután megismerkedtünk Gary Chapman amerikai házassági tanácsadó világhírű könyvével, mely az öt szeretetnyelvről szól, majd arról beszélgettünk, hogy számunkra melyik szeretetnyelv a legbeszédeesebb. Vacsora után a tábortűz mellett énekeltünk, meséltünk.

Pénteken a reggeli áhitat után Bíró Attila árkosi lelkész vezetésével énekeket tanultunk, majd megismerhettük és kipróbálhattuk a bútorfestés fortélyait.

Délután megtapasztaltuk a mécseskör-beszélgetések mélységeit. A témánk a hit szerepe az életünkben, családjunkban volt. Sírtunk, kacagtunk, imádkoztunk, lélekben igazán egygyé kovácsolódtunk.

Aztán önfeledt szórakozás vette kezdetét. Énekeltünk, a gyermekekkel játszottunk, majd Tódor Katalin jóvoltából még a talpmaszázis varázsát is megtapasztalhattuk.

Szombaton végigsétáltunk Énlaka megszámlálhatatlanul sok kicsi utcáján, a gyönyörködtünk az érintetlen falusi élet színtereiben, azokban a történetekben, melyeket Timi papnéni mondott a faluról.

Ebéd után elkészöntünk egymástól a jövő évi viszontlátás reményében.

CSIKI CSABA CSONGOR

Néhány gondolat a bevándorlási hullámról

RÁCZ NORBERT

(Folytatás előző lapszámunkból)

• 1916. március 16-án született meg az úgynevezett Sykes–Picot Egyezmény, amely lényegében felosztotta a két nagyhatalom között a Közel-Keletet. A dokumentum névadói a nagy-britanniai Sir Mark Sykes, valamint a francia François Georges Picot diplomaták voltak. A dokumentum lehetővé tette a két állam, valamint kisebb mértékben az Orosz Birodalom számára, hogy saját belátásuk szerint uralkodjanak, vagy hozzanak létre bábállamokat a megállapított határok mentén. A helyzet súlyosságát, a nagyhatalmi arroganciát bizonyítja Sykes úr kijelentése 1915-ből, amikor is egy londoni tárgyaláson, ceruzával kezében, a térkép fölé görnyedve kijelentette: „Vonalat kívánok húzni Acre e betűjétől a Kirkukban szereplő utolsó k betűig.” Amikor egy politikai térképen egyenes vonalat látunk (mint például Észak-Afrikában), akkor az esetek túlnyomó százalékában ugyanennek a népet, törzset, közösséget, csoportot figyelmen kívül hagyó nyugati nagyképűségnek a következményét szemléljük.

A Sykes–Picot Egyezmény lényegében létrehozta a mai értelemben vett Közel-Keletet, olyan új államokat rajzolva a világ térképére, amelyek addig abban a formában nem léteztek, figyelmen kívül hagyva a határokon belül élők akaratát, nemzeti és vallási hovatartozását, vágyait. Ebből kifolyólag a Közel-Kelet azóta is folyamatos harcok színtere, hiszen a közös határok közé szorított, de egymást történelmi vagy vallási okokból megvető közösségek állandó küzdelmet folytatnak egymással.

Beszédes e szempontból az iraki helyzet, ahol a vezetett egyezés után az egymást nem tűrő szunnita és síita muszlim közösségek kell megosszák a mind-egyikük által megvetett és ellenséges kurdokkal az országot. Ugyanez a helyzet Szíriában is, ahol a szun-

nita többség ellenére a vezető pozíciókat – közöttük az elnöki tisztelet is – síita, pontosabban alavita személyek töltik be, de a példák sorát lehetne folytatni. A kialakult bizonytalan helyzet igen kedvező körülményeket teremtett a nyugati hatalmaknak, hiszen a szemben álló feleket könnyen ki tudták játszani egymás ellen, miközben ők a káprázatos mennyiségű kőolajat így könnyűszerrel szerezhetik meg. Mit mondhatunk? A *divide et impera* elve itt is érvényesül...

A Sykes–Picot Egyezmény negatív szerepét és fontosságát bizonyítja az Iszlám Állam vezetőjének, Abu Bakr al-Bagdadinak egyik ritka, nyilvános megnyilatkozása is, ahol elmondta, az általa vezetett szervezet addig meg nem áll, amíg az Egyezmény koporsójába az utolsó szeget is be nem ütötték.

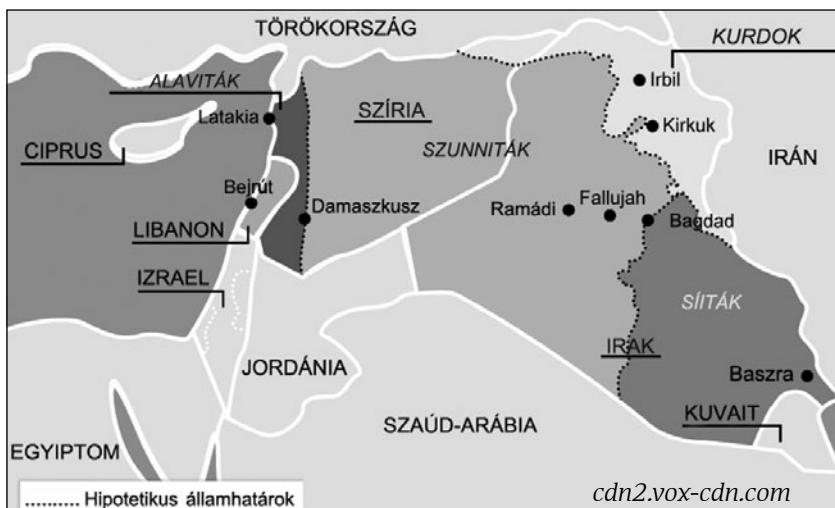
A viszonylagos békét, helyesebben csendet, amit sok esetben diktatúrával tartottak fenn (lásd Irakban Szaddám Huszeint, Szíriában az Asszád családot, Líbiában a már említett Moammer Kadhafit stb.), végül elfújta az Arab Tavasz nevezetű forradalom-sorozat, amely egész Afrika északi részén és a Közel-Keleten is végigsöpört. Gyermetegség lenne azt feltételezni, hogy ezek a „forradalmak” spontán módon jelentek meg, sokkal célszerűbb azt sejtteni, hogy a rend megbontása vagy a konszolidálódott uralkodók megbuktatása (nyugati) gazdasági célokat szolgált.

Összegezve: a Közel-Keleten igen nagyfokú az elégedetlenség a nyugati civilizációval kapcsolatban, hiszen az elmúlt évszázadokban csupán háborút és háta szúrást kaptak az itt élő népek Európától.

A forrongást tovább szítja a belső ellentét, aminek elsősorban vallási okai vannak. Az iszlámban a vallási különbségek ugyanannyira, sőt helyenként mélyebbek, mint a kereszténység berkeiben. E helyen nincs lehetőség bővebben beszélni a szunnita-síita ellentétről, elégedjünk meg azzal, hogy ez a különbség mélyebb és fokozottabb érzelmet szül, mint a kereszténységen belül bármelyik felekezeti különbség jelen pillanatban, de hasonlítható intenzitásban a 16. századi katolikus–protestáns ellentét erejéhez.

Ha ezt megfűszerezzük még a törzsi, csoportbeli különbségekkel és konfliktusokkal, érthetővé válik az a puszkaporos légkör, ami belengi a Közel-Keletet.

Az, hogy ki a terrorista, igen képlekeny fogalom, ugyanis gyakran történt meg a közelmúltban, hogy a terroristából szabadságharcos lett és fordítva. Elmondható ez mind az al Káidáról, mind a kurd közösségről. Némi malíciával úgy is fogalmazhatnánk, hogy terroris-

ta az, aki ellenünk, azaz a Nyugat ellen harcol, szabadságharcos pedig az, aki mellénk áll. Ha viszont nekünk már nem érdekünk ezt a kapcsolatot fenntartani, vagy fordul a kocka, és a gazdasági érdek mást diktál, címkét változtatunk. Ugyanez mondható el, ha az ember a barikád másik oldalára képzele magát. Bizonyára sok hithű muszlim számára a gyakran válogatás nélkül lövöldöző amerikai katona sem más eszement, vérszomjas terroristánál, bár ilyen esetek megtalálásáért az ember mélyebben kell ásson a világhálón. Félre ne értse senki a szavaimat! Egyetlen pillanatig sem kívánom védeni sem az al Káidát, sem az Iszlám Államot, sem a Boko Harámot, sem egyéb terrorista szervezetet, amelyek ártatlanok vére által kívánják saját ferde igazságukat győzelemre juttatni, csak árnyalni akarom a helyzetet, utalva a kialakult társadalmi probléma összetettségére.

Minden idők legbrutálisabb, legkegyetlenebb és rossz értelemben legsikeresebb terrorista csoportja az Iszlám Állam nevű szervezet, amely jelen pillanatban egy kb. Belgium nagyságú területet tart fennhatósága alatt Irak és Szíria területén. A csoport az al Káida radikális szárnya (igen, ez így igaz; olyan személyekből verbuválódott a szervezet magja, akik úgy gondolták, hogy az al Káida túlságosan puhány és megalkuvó...). Eszközeikben nem válogatnak, nyugodt lelkiismerettel végeznek ki bárkit, vagy vetnek be a harcba akár gyerekeket is. Kegyetlenek, elszántak, agresszívek, s mindenkit ellenségüknek tartanak, aki nem osztja sajátos iszlám-értelmezésüket. Egyébként felfogásuktól elhatárolódott az iszlám közösség vezető rétege, jelezve azt, hogy e csoport tevékenysége nemkívánatos ezen – egyébként békét hirdető – vallás követői szemében.

Az Iszlám Állam célja az egységes arab állam, azaz a Kalifátus visszaállítása, amelyben a Korán értelmezésére alapozó saría-törvény képezné az alkotmányt. E Kalifátus határai lényegében egybeesnek bolygónk alapterületével, azaz világalomra törekednek. Vezetőjük Abu Bakr al-Bagdadi, akit 2014-ben Ibrahim kalifa néven elnökké választottak. Életéről nagyon keveset lehet tudni. Ami bizonyos, hogy Irakban született, ifjú éveit szerette a focit, visszahúzódó, mélyen vallásos fiatalember volt, aki talán iszlám-kutatóként élt. 2004-ben aztán az amerikai csapatok, jóformán ártatlanul börtönbe zárták az ifjú muszlimot, aki az egyéves fogsága során feladta korábbi mérsékelt álláspontját, és korunk legnagyobb terrorista csoportjának a vezetője lett. Jelen pillanatig jóformán semmit sem lehet tudni hollétéről vagy terveiről.

A terroristák tetteiknek próbálnak ideológiai, vallási alapot teremteni, amit a dzsihád fogalmával írhatnak körül. A dzsihád elsősorban Isten útján való küzdelmet, azaz az isteni akarat érvényesítését jelenti. Elsősorban spirituális fogalom, ami az egyénben zajló, az Isten által megkívánt jó érdekében történő kü-

zdelmet jelöli. Másodsorban jelenthet külső, szent háborút is, de ennek a körülményei nagyon pontosan körül vannak írva. A szélsőséges muszlim közösségek viszont a dzsihádot a nem iszlámhívók ellen folytatott küzdelemként értelmezik. E harc akkor ér véget, amikor az egész világ elfogadja Isten (Allah) törvényét, és muszlim lesz. Ettől az értelmezéstől, helyesebben ennek tényleges, fizikai agresszióként való felfogásától a legtöbb muszlim elhatárolódik. Ez az ideológiai alap, valamint a Korán kiegészítéseként és értelmezéseként számon tartott hadiszok túlvilági ígéretei viszont elégségesek arra, hogy megannyi személyt akár önműn életük feladásával járó merényletek elkövetésére is rávegyenek.

A tárgyalt terület hemzseg a különböző szélsőséges terrorista szervezetektől. Minden észak-afrikai és közel-keleti országban van akár több, gyakran egymással is konfliktusban álló csoport, amelyek mind igen vérengző tettekre képesek. Az elmúlt hónapokban kitűnt kegyetlenségével az Iszlám Állam, valamint az afrikai Boko Harám, amely pusztán a vérengzésért gyilkol meg mindenkit, ki útjába kerül. A létrejövő bizonytalanság pedig arra ösztönzi az embereket, hogy szülőföldjüket elhagyják, s az egyre ellenségesebben viszonyuló európai országokban keressenek maguknak életlehetőséget.

Ők az igazi bevándorlók. Nyelvük, szokásaik, kultúrájuk, vallásuk, emlékeik, kötődéseik, ünnepeik mások, mint az európai emberé. Világok találkozásáról van szó, amelyek találkozása teljesen beláthatatlan következményekkel járhat. Ám az bizonyos, hogy meg fogja változtatni Európa gondolkodását, illetve politikai palettáját is. E mostani hullám után rengeteg minden átrendeződik, átalakul, megannyi öröknek tartott elv, igazság elvettetik, s új gondolatok vagy régi eszmék kerülnek újra rivaldafénybe.

Jelen pillanatban vallásos, unitárius emberekként a jézusi befogadást és empátiát lehet vállalható útként felkínálni. Végig kell gondolnunk, hogy mi történne akkor, ha ne adj' Isten, mi magunk kellene minden vagyontárgyunkat pénzé tegyük, s elinduljunk a bizonytalan felé, ám miközben ezt tesszük, azért a galamblelkű szelídség mellé jól jön egy hasonló menyenyiségű kígyói ravaszság és előrelátás is, hiszen nem mindegy, hogy gazdasági, társadalmi, vallási és kulturális téren milyen formában történik majd e csoportok letelepedése, integrálása Európába.

Végszóként e hosszúra nyúlt írás után, melyet úgy fogalmaztam meg, hogy eddig színről színre sosem találkoztam egyetlen bevándorlóval sem, íróasztalom nyújtotta biztonságból, vallom, hogy az átlag bevándorló pont olyan ember, mint én vagy Ön, Kedves Olvasó. Olyan nő vagy férfi, aki szereti a nyugalmat, aki szívesen dolgozna azért, hogy otthona, háza, családja legyen. Aki örömmel társalog rokonaival, barátaival, elégtétellel tölti el a jól végzett munka.

Gyakornok az Európai Unió parlamentjében

MIKÓ FERENC

• Amikor az Európai Unió nevét halljuk, akkor erdélyi magyarokként egy nagyon távoli intézményt képzelünk el, mely szigorú jogszabályokat és anyagi támogatások lehetőségét jelenti csupán. Kevesen érezzük magunkat öntudatos uniós polgároknak, akik ismerjük a jogalkotás folyamatát vagy éppen az egyén hatását erre az óriási intézményrendszerre. Sőt: nagyon gyakran elutasítók vagyunk vele, ránk telepedő, minket kihasználó óriásként emlegetjük, holott észrevétlenül életünk szinte minden területén minőségi javulást, fejlődést eredményezett a jelenléte.

A Mikó családban a hagyományok nagy hangsúlyt kapnak, ennek rendjén magam is lelkészi pályám mellett jogi tanulmányokat folytatok mint megannyi felmenőm. Az előttem járókhoz hasonlóan szeretném tudásomat az Egyház szolgálatába állítani, ám ehhez folyamatos tanulás, képzés szükséges.

Felmenőim nyomdokában

Az egyetemi tanulmányokhoz tartozó öthetes szakmai gyakorlaton vehettem részt idén nyáron Winkler Gyula európai parlamenti képviselő irodájában. A tapasztalni vágyó fiatalok számára a lehetőség már több éve elérhető, hiszen brüsszeli képviselőink folyamatosan fogadnak gyakornokokat.

Indulásom előtt tanulmányutam céljaként három dolgot fogalmaztam meg, melyhez az Unió fővárosában eltöltött hetek alatt még egy eredmény társult. Elsődleges célom volt, hogy az itthon elméletben tanult ismereteket, az Európai Unió működését és jogi hátterét valós környezetben, a gyakorlatban is megismerjem. Ehhez társult még az a szándékom, hogy keressem fel a Brüsszelben tevékenykedő unitárius-univerzalistákat. Harmadik célkitűzésem volt, hogy keressék fel minél több látnivalót európai kultúránk eme meghatározó vidékén. A szakmai gyakorlat pozitív hozadéka, hogy sok új kapcsolatot tudtam teremteni: gyakornokokkal, akik hozzám hasonló módon ismerkedtek az intézmények működésével a Kárpát-medencéből; hivatalnokokkal, akik ismerik a rendszer belső titkait; magas rangú közszereplőkkel, politikusokkal, akik a fontos döntésekben részt vesznek.

Szakmai gyakorlatom az Európai Parlament keretében zajlott. Az Európai Bizottság és az Európai Tanács mellett ez az egyik legfontosabb intézmény, melynek szerepe, hogy közvetlenül képviselje a több mint 500 milliós európai lakosságot. A 751 képviselőből álló testület, a mögöttük munkálkodó háttérszemélyzettel együtt, a maga 4500 alkalmazottjával, méreteiben messze elmarad a másik két intézmény-

től. A parlament, mivel a lakosságot képviseli, nyitott, igyekszik minden eszközt felhasználni annak érdekében, hogy érezzük: nekünk is van beleszólásunk a döntéshozatali folyamatba.

Hagyományosan az Európai Unió fővárosának Brüsszelt tekintjük, hiszen itt székel a legtöbb intézmény, a tevékenységek zöme itt zajlik, a csúcstalálkozókat is egyre gyakrabban szervezik ebben a városban. Hivatalosan viszont az Európai Parlament elsődleges székhelye Franciaországban, Strasbourgan van, ahol havonta a négynapos plenáris üléseket tartják. Az ülések közötti időszakban a képviselők Brüsszelben, illetve a választókerületükben fejtik ki

Winkler Gyulával

munkájukat. Idejük így több helyszínen oszlik meg: három hetet Brüsszelben töltenek, egy hetet Strasbourgan, a hétvégéket, valamint más kijelölt időszakokat a hazájukban.

Gyakornokként négy hetet töltöttem Brüsszelben, ahol szakbizottsági ülésekre, konferenciákra és előadásokra jártam, valamint a képviselői iroda munkáját segítettem, például otthonról érkezett vendégek kalauzolásában. Húsz különböző bizottságban folyik a háttérmunka, a kérdések részletesebb megvitatása, ezért ezek az alkalmak olykor technikai jellegűek. A parlamentben ezenkívül számtalan kiállítást és konferenciát szerveznek, hiszen a képviselők tevékenységéhez hozzátartozik, hogy választókerületük vagy munkásságuk fontosabb eseményeit bemutassák, melyre a kiállítótereken vagy egy gyűlésteremben kerül sor. Ennek a tevékenységnek a keretében szerveztem meg Winkler Gyula képviselői irodája a Szilágypercsest és annak hagyományteremtő kultúráját bemutató kiállítást. Ilyen jellegű tevékenységként a Sógor Csaba képviselői irodája konferenciát szervezett *A vallás szabadsága?* címmel. De ehhez hasonló volt a Daniel Buda kolozsvári román anyanyelvű képviselő által szervezett kiállítás is, amely a kincses várost

mint Európa kulturális fővárosát mutatta be, s melyre a román uniós biztos is ellátogatott.

Ezenkívül egy hetet tartózkodtam Strasbourgban, ahol frakcióüléseken, és különféle témákat feldolgozó plenáris üléseken vettem részt. Ilyen alkalommal tárgyalták az Amerikai Egyesült Államokkal kötendő szabadkereskedelmi egyezményt, melyről nagyon sokat írtak az újságok. De ekkor volt Aléxisz Cíprasz görög miniszterelnök meghallgatása is a parlamentben, amikor a Bizottság elnöke, Jean-Claude Juncker és az Európai Tanács elnöke, Donald Tusk is felszólalt, Martin Schulz parlamenti elnök moderálása mellett. Csupa fontos politikus, akiknek a véleményére olyan sokan voltak kíváncsiak az internetes közvetítéseken keresztül, hogy a parlament informatikai rendszere összeomlott. A kiélezett vita és a „görög ügy” állandó téma volt azokban a napokban: gyűléseken, felszólalásokban, de az esti kötetlen megbeszéléseken is.

A parlament belülről

Délutánonként rendezvényekre jártam: előadásokra, könyvbemutatókra, találkozókra, ahol informális környezetben könnyen lehetett újabb kapcsolatokat teremteni, és mesélni az unitárius létről, amely csak kevéssé volt ismert a világ eme színes központjában. Mindenki nagy érdeklődéssel fordult a nagyon európai, korunkat századokkal megelőző gondolkodásunk felé.

Brüsszeli unitáriusok

Belgiumba utazásom előtt felvettem a kapcsolatot a brüsszeli unitáriusokkal, akik amerikai mintára világi vezetéssel rendelkező, nagyon lelkes, önszerveződő csapatnak bizonyultak. A néhány helyitől eltekintve többségük külföldi, akik az uniós intézmények egyikében, vagy az ezt kiszolgáló háttérintézményekben dolgoznak. Már érkezésem napján találkoztam velük, hiszen pontosan akkor tartották havi rendszeres is-

tentiszteletüket. A nemrégiben szinte kétszáz főt számláló csoport most nagyon kis létszámú, de annál inkább személyes kötődésekre alapuló, összetartó közösséget képez, akik sokszor szabadidejüket is együtt töltik. Így volt alkalmam még háromszor találkozni velük az ott-tartózkodásom hetei alatt. Egyik alkalommal átutazóban levő unitárius párral találkoztunk, akik a kaliforniai San José gyülekezetéből érkeztek, és boldogan említették, hogy ismerik a volt és a jelenlegi humoródszentmártoni lelkészt is. Jó érzés töltött el, amikor felismertem, hogy az unitárius hitünk milyen gyorsan segít ismerősöket, barátokat találni szerte a világban.

Az informális találkozók, az unitáriusokkal vagy éppen a gyakornokokkal való együttlét alatt sokszor találkoztam a híres francia borokkal, valamint a még híresebb, a fogyasztók által finomnak mondott belga sörökkel. Minden felszolgáló szomorúságára én sem a mesés italokat, sem a népszerű kagylókat nem kóstoltam meg, megmaradtam a helyi különlegességeknek számító édes falatoknál: a csokoládénál és a waffelnél.

Hétvégenként igyekeztem minél többet utazni. Belgium kis ország, ezért rövid időn belül el lehet jutni nagyon régi és híres városokba, ahol megannyi épület, történelmi nevezetesség vagy híres festményekben gazdag múzeumok várják az érdeklődőket. Igyekeztem a kevésbé látogatott, különleges helyeket is felkeresni. A kötetlenebb utazás érdekében saját gépkocsimmal mentem, és magammal vittem a kerékpáromat is. Így nagyon könnyen és olcsón tudtam számos helyre eljutni.

A városok szélén leparkoltam, és a jól kijelölt kerékpárutakon hamar eljutottam a célpontokba. Gyönyörű látvány volt a középkori világ szinte legnagyobb városa, Gent, észak Velencéje, Brugge vagy a gyémántkereskedelem világközpontja, Antwerpen, s az itteni két nyomda, mely a világon fennmaradt két legrégebbi nyomda. Érdekes volt a hitleri rendszer által kiépített Atlanti fal, vagy a világörökség részeként számon tartott négy lenyűgöző hajólift. A gyakornoktársakkal meglátogattuk Amsterdamt, a nagyon színes holland fővárost, biciklivel eljutottam a waterlói csata 200 éves megemlékezésére is – csupa felejthetetlen élmény volt.

Brüsszeli tanulmányutam alatt az intézményekhez való viszonyulásom érdekesen változott. Az első napokban-hetekben a Parlament és a többi uniós intézmény lenyűgözött. A nagy és modern épületek, a működést bemutató rendszer, a sokszínűséget képviselő műalkotások. Rácsodálkoztam, hogy milyen összhangban működött minden: képviselők, szakbizottságok, gyűlések és konferenciák. Pontosan és könnyen elérhető, megtalálható minden információ. Amikor a tankönyvek összekeverhető fogalmai megélevenednek és személyessé válnak, hirtelen ámulat-

ba ejtenek. De a hosszú órákon át tartó gyűléseken való részvétel, a megannyi részletkérdés túlbeszélése és fontoskodó elemzése, a nagy mennyiségű pénz, ami ezen intézmények fenntartásához szükséges, lassan kiábrándítottak. Úgy éreztem, hogy az emberektől, az állampolgároktól nagyon távol esik a brüsszeli tevékenység, a döntéshozatal nagyon lassú és nehézkes, nem elég hatékony. Szomorúan néztem, hogy sok pénzt költenek el utazásra, végtelen mezőgazdasági támogatásokra, furcsa befektetésekbe, holott mennyivel jobban, hatékonyabban, célszerűbben is fel lehetne használni Európa összegyűjtött pénzét.

Működik a gépezet

Több hétnek kellett eltelnie, míg megértettem, hogy a rendszer mégis miért működik, és miért fontos a létezése. A magyarázatot a történelem, valamint a nemzetek közötti kapcsolatok elemzésén keresztül értettem meg.

A második világháború után néhány bölcs államvezető úgy érezte, hogy az évszázadok óta mindegyre kiújuló európai háborús konfliktusokat meg kell előzni. Ezek leggyakrabban francia – német ellentétből indultak ki, s a két állam szövetségesei révén világméretűvé is duzzadtak. Felismerték, hogy csak úgy lehet megállítani ezt a folyamatot, ha hosszú távra megkötik egymást. Gazdasági szövetséget hoztak létre, és így a későbbiekben a nemzeti ellentétek dacára a gazdasági érdekszövetség nem engedte, hogy komolyabb konfliktus alakuljon ki. Ennek a gazdasági szövetségnek egyre több tagja lett, és így fokozatosan ellensúlyozni tudták az Egyesült Államok vagy a Szovjetunió térhódítását.

Elsőrendű céljuk a béke volt, amit végső soron pénzügyi megkötések által értek el. Az Unió több mint ötven éves fennállása, úgy érzem, ezt a célt tökéletesen teljesítette. A mai helyzetet tekintve úgy tűnik, hogy a közeljövőben ez így is marad. Csupán jótékony mellékhatásként jelentkezett a sokszínűség hangsúlyozása, az európai értékek felkarolása vagy éppen a környezetvédelmi előírások kötelező érvényűvé tétele. Nagy ára van a békének, de az emberélet mindenél értékesebb. Hosszú távon lehet, hogy még ennél is többet kell majd áldoznunk. Példaként említem meg, hogy az Egyesült Államok vagy Svájc kantonjai saját egyéni jövedelmük akár 40 százalékát is beadják a közösbe, szemben az uniós átlagos egy százalékkal.

Beszámolóm végén megemlíteném egy érdekes élményemet, ami egyházaink helyét is előre kijelöli az Unióban. Egy jó kapcsolatokkal rendelkező gyakoronoktársam révén néhányan eljutottunk egy meghallgatásra Navracsics Tibor európai biztoshoz. Ő azon fontos személyek közé tartozik, akiket a tagországok delegálnak, és együtt, 28-an képezik az Európai Bi-

zottság (az Unió végrehajtó szerve – a nemzeti kormányoknak lehetne megfeleltetni) vezető szervét, a biztosok kollégiumát. Az oktatási, kulturális, ifjúsági és sportügyi kérdésekért felel mint Magyarország küldötte. Ha az Unió foglalkozna az egyházakkal, vallásokkal, akkor talán ide lehetne a legkönnyebben társítani. Őt faggattam arról, hogy a kisebbségekkel és

A városháza

az egyházakkal miért nem foglalkozik behatóbban az Unió. Elmondása szerint a kisebbségi kérdés annyira kényes, hogy inkább nem is foglalkoznak a témával, hiszen az nagyobb ellentéteket okozna. Az egyházakkal kapcsolatban nem volt meg a tagországi közös akarat, hogy ezt komolyabban tárgyalják, ezért hatáskörön kívül maradt. Így annak ellenére, hogy a társadalom- és közösségépítés terén az egyházak nagyon sokat tesznek, az Unió a vallásos szervezeteket nem tudja támogatni. De kulturális, szociális, műemlékvédelmi téren számtalan lehetőség nyílik a támogatások lehívására, jelen felállásban ez az egyedüli járható út.

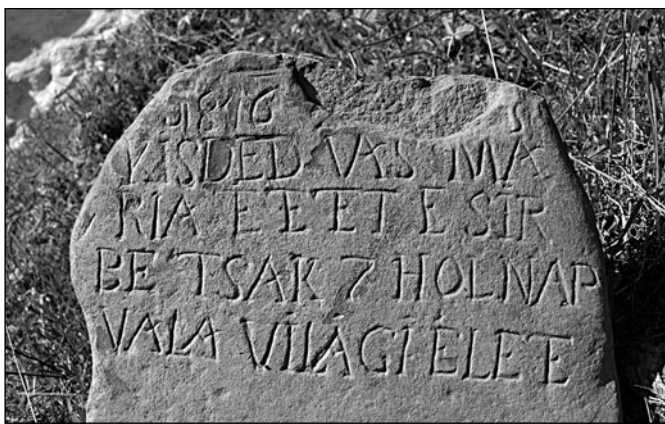
A néhány hetes brüsszeli gyakoronkság alatt számos olyan lehetőség kínálkozott, melyekben, úgy érzem, megálltam volna a helyem, ha élek velük, de a túlságosan is színes, néha nagyon gyors világ helyett hazakíváncsoztam, a saját hagyományos környezetembe. Itt, Erdélyben tudok a legjobban a családom, a közösségem, az Egyházam hasznára lenni. De megismerve közelebbről a nagy, országok feletti intézményt, az Európai Uniót, ezen belül a parlamentet, úgy érzem, segítségünkre lehet hivatásunk teljesítésében. Terv született arról, hogy Egyházunk alapításának 450. évfordulóján egy kiállítás szervezünk az Európai Parlamentben, amikor bemutathatjuk egyedi értékeinket, múltunkat.

Gyakornokságom alatt személyesen is meggyőződtem róla, hogy az Európai Unió fontos intézmény, amely hosszú távon segíthet egyéni, vallási, nemzeti érdekeink számontartásával jólétet, békét teremteni.

Az énlaki temető régi sírköveinek felmérése

VISY ZSOLT

• A Pécsi Tudományegyetem Régészet Tanszéke 2012-ben kezdeményezte Énlaka műemléki felmérését. Az Építéskivitelezési és Mérnöki Menedzsment Tanszék a porták felvételén dolgozott, a Régészet Tanszék a néprajzi gyűjtést koordinálta, és a temető 18–19. századi sírköveinek teljes körű dokumentálását végezte. A felmérés a székelykeresztúri Molnár István Múzeummal és az Énlaka Alapítvánnyal kötött szerződés alapján történt.

Vas Mária sírköve, 1816 – A szerző felvételei

A nevezetes rovásírásos táblát is őrző énlaki templom a falu közepén, egy É–D-i irányban elnyúló gerinc déli végén található. A templom története az Árpád-korig nyúlik vissza, jelenlegi formáját 1668-ban nyerte el. A templom közvetlen környékén, a cinteremben bizonyára sok középkori sír van, részleges ásatás azonban eddig csupán a templom belsejében a hetvenes években végzett restaurálás idején folyt. Ekkor számos, a templom körüli temetőkre jellemző részleges csontvázmaradvány került elő. A ma is használt temető legrégebbi sírjai a 17. század utolsó évtizedeiből származnak, ezek látható maradványai azok a feliratos sírkövek, amelyeket ügyes falusiak véstek a közelben található homokkő lapokba. A szögletes vagy lekerekített formájú kövek zöme részben vagy teljesen lesüllyedt, vagy a későbbi temetkezések bolygatásának esett áldozatul. A szisztematikus kutatás ezekre a sírkövekre szorítkozik, a 19. század végétől kezdve ezeket kiszorító, kőfaragó műhelyekben készített sírkövekre nem. 2012-ben 300 régi sírkőről tudunk, a későbbi kutatásokkal 400-ra emelkedett számuk. Az elsüllyedt, olykor alig észrevehető sírkövek kiemelését a helyi önkormányzat végezte. A kövek minden esetben saját helyükön és eredeti beállításukban kerültek függőleges helyzetbe olyan magasan, amint eredetileg is lehettek. A kutatás néhány, még ki nem emelt

kőtől eltekintve, befejeződött. A mindig is vagy régóta szabadon álló kövek meglehetősen kopottak, feliratuk gyakran alig olvasható. Mivel a homokkő sírkövek általában többnyire igen gyenge, sokat lemezes törések szabdalnak, és kiemelt állapotukban fokozottan ki vannak téve a fagynak és a különböző mechanikai hatásoknak, tárgyalások folynak a faluközösséggel, a helybeli unitárius egyházközösséggel és az önkormányzattal a sírköveknek a kegyeleti szempontokat szem előtt tartva figyelembe vevő végleges elhelyezéséről.

A sírkövek a falu lakosságának történetét és szociológiai helyzetét, a családi kapcsolatokat és a demográfiai viszonyokat hűen tükrözik. A feltüntetett életkori adatok jól mutatják az átlagos életkort, a gyermekhalandóság és a gyermekágyi láz mértékét, az egyedi szövegek pedig gyakran kitérnek, olykor irodalmias stílusban, az elhunyt rokonai kapcsolataira, halálának körülményeire. Tanulmányozásuk révén feltárható a falu demográfiai története, és az egyházi iratokból, a születési és halálozási anyakönyvekből nyert adatokkal együtt kivételes lehetőséget kínálnak egy átlagos székely falu mintegy 300 évre kiterjedő életének feldolgozására, bemutatására.

A sírkövek dokumentálása az epigráfiai szabályoknak megfelelően történik. A mohától, földtől megtisztított felületek vizsgálata a kő formájának, méretének a meghatározásával kezdődik, és a felület elsímitási mértékének a meghatározásával folytatódik. Az énlaki temető sírkövein a feliratos mezőt sohasem keretezték. A szöveget többnyire gondosan szerkesztették úgy, hogy a neveket és szavakat ne kelljen elválasztani. A szerkesztés a sorok egyenes vonalvezetésére is kiterjedt, aminek a nyoma, a vékonyan bevésztett vonal a sorok alján, sok esetben ma is látható. Nagyon sok esetben díszítés koronázza a feliratot. Ez leveles, virágos minta vagy egyszerű inda vagy hurok motívum.

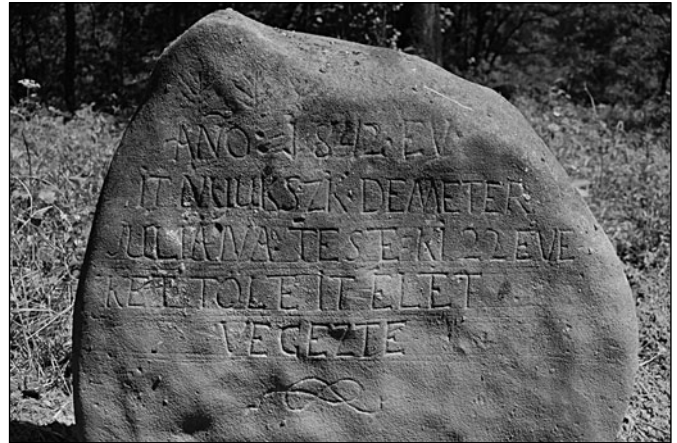

Balás Ferentz sírköve, 1819

vum. Ritkábban a feliratos mező alatt is előfordul valamilyen egyszerűbb díszítés. A felirat betűhív lejegyzése időnként akadályba ütközött, mivel a kövek felülete nem mindig ép, de a lehető legnagyobb pontossággal történt meg. A kopás miatt a vékonyabb vésetek, ékezetek és pontok nem mindig látszanak tisztán. Ezek rögzítésében a nagyszámú sírkő leírása során szerzett tapasztalat segített. A pontos lejegyzés azért is fontos, mert igen gyakran alkalmaztak betűkapcsolást (ligálást). Olykor három betű is rejtőzik egyetlen bonyolult jelben. A feliratokat nagybetűkkel vésték, de különösen az évszámokhoz, hónapokhoz és napokhoz kapcsolódó ragoknál előfordul kisbetű is. Az évszám 1 ezres számát többnyire különleges, de egységesen alkalmazott mintával tették hangsúlyosabbá.

Említésre méltó a feliratok nyelvezete. A régies magyar nyelv és helyesírás számos példáját lehet megfigyelni. A feleség nevében manapság szokásos *-né* helyett gyakran *-nő* áll. Sokszor a kiejtés szerinti hangalakot vették figyelembe a vésés során: pl. *itt nyukszik*, de a hangrend szabályait sem tartották mindig be: pl. *sirbe* áll sírba helyett. A 19. század első felében még gyakran szerepelnek latin kifejezések, pl. *anno, aetatis suae*, a 18. századból pedig egy teljes egészében latin nyelvű felirat is fennmaradt: *hic iacet do(minus) Sigismundus Biro obivit anno 1758 aetatis suae 36*. Az egyik legkorábbi sírkő szövege a következő: *It nyukszik az Urba bodogul kumult Demeter György uramnak kedves hitős társa Bakó Kata 1719 aetates (sic!) suae 29*. Könnyen lehet, hogy gyermekszüléskor halt meg, ugyanúgy, mint az 1842-ben elhunyt fiatal lány: *It nyukszik Demeter Juliána teste ki 22 éveket tölte it éltét végezte*. Gyakran szereplő kifejezések: *... teste tétetett e sirbe; ... mult ki; ... éveket tölte életébe; ... lön élete vége; ... boritá e sirbolt; béke porain*. Meglepő, hogy néhány esetben Jézus neve is szerepel, pl. *Jézushoz tért* (1817). Valószínűleg betelepült katolikus személyekről lehet szó, mivel az unitárius vallás Jézust csak Isten kivételes teremtményeként fogadja el, így a sírköveken az Úr neve, és nem Jézusé fordul elő.

A hozzáférhető sírkövek felvétele 2015-ben befejeződött. A továbbiakban a sírkövek adatbázisának teljes feltöltése, a fényképek rendezése és válogatása, a

Demeter Juliána sírköve, 1842

temetőterkép elkészítése, az értékelő tanulmány megírása történik meg abban a reményben, hogy hamarosan megjelenhet a falu műemlékeiről és felmérésükről készített tanulmánykötet, benne a sírkövekkel és azok tanulságaival.

A felmérés a templomdombon kialakított temetőben folyt, de bekerül a kötetbe a „Kerek kertben” lévő egyik sírkő is, mivel kora és jellege miatt ez is – egy pap feleségének a sírköve – idetartozik. Mivel a temető jelenleg is használatban van, az új sírok ásásakor gyakran megbolygatják a régi sírköveket. A felmérés, illetve a térképezés során jól meg lehetett figyelni a családi, nemzetségi sírcsoportokat, hiszen a mai lezármazottak is rendre ugyanabban a körzetben temetkeznek, mint 200-300 évvel ezelőtt. A helybeliek ezt számon tartják, és így a temető tisztítása is az egyes családok tagjainak a feladata, kötelessége.

Az énlaki temető sírköveinek kutatása jó alapot ad a falu több száz éves múltjának a megismeréséhez. Egyeztetések folynak ennek a tanulságos anyagnak az egyházi anyakönyv adatainak az összevetésével való egységes feldolgozására, értékelésére, ami példászerűen fogja megmutatni egy jellegzetes székely falu társadalmának 8-10 nemzedéken át való alakulását. Remélhetőleg az énlaki temetőkutatás más székely települések érdeklődését is felkelti, és a hasonló kutatások hozzájárulnak Székelyföld társadalmi és demográfiai fejlődésének a jobb megismeréséhez.

„A humor Isten ajándéka” (Báró József)

„Itt van a magának való!”

A szomszédok közt nagy a szomorúság, meghalt Gyuri bácsi felesége. Harmadnapja hirdetik ezt a búsan kongó harangok is. Aztán eljön a temetés napja. Megkondul az „egyes” harang, ami azt jelzi, hogy elindult a lelkész a halottas ház fele.

Gyuri bácsi fogadja a résztvevőket, fekete öltözetben kiáll a kapu elé, ott várja a lekipásztort, aki nem-sokára fel is tűnik az utcasarkon. Karján a palást, kezében a Biblia, mellette a kántor – szolgálatra készen. Mikor hallótávolságon belül ér, Gyuri bácsi így szól hozzá: „Jöjjön, jöjjön, tisztelendő úr, itt van a magának való!”

LŐRINCZI KÁROLY

Háromszéki szobortervek

Berde Mózsa emlékezete

KISGYÖRGY ZOLTÁN

• *„Berde mint a negyvennyolcas önvédelem események szervezője és aktív résztvevője megszámlálhatatlan alkalommal fordult meg Sepsiszentgyörgyön, örömmel-reménységgel fogadott személyisége volt a városnak, az egykori Szent György falvának. Éppen ezért úgy gondoljuk, hogy az egykori szabadságharcosok utódai, akik ma Háromszék székely-magyar közösséget alkotják, a megye- és városvezetés, a helybeli unitárius egyházközség egy Berde-szoborral tudna méltó módon tisztelni az önvédelmi harc jeles vezéralakja előtt születésének 200. évfordulója alkalmával.”*

Ezek a sorok, egy Berde-szobor megálmodásának gondolata, a sepsiszentgyörgyi Háromszék napilapban látott napvilágot a tavasszal. A 200 éves jubileumra gondolva a Háromszék ez évi falinaptára is már Berde-portréval jelent meg. A szerkesztőség, személyesen Ferencz Csaba ügyvezető igazgató, felkarolta az indítványt, és a Hármas (Háromszéki Magyar Sajtóért) Alapítvány kezdeményezésére Sepsiszentgyörgy Polgármesteri Hivatala és a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség partnerségével folyó év májusában megalakult a Berde Mózsa Szoborbizottság, amelynek célja méltó emléket állítani Háromszék forradalmi kormánybiztosának. A szoborbizottság tagjai (Antal Árpád András polgármester, tiszteletbeli elnök, Czibalmos-Kozma Csaba városgondnok, Kovács István unitárius lelkész, közügyigazgató, Kisgyörgy Zoltán és Ferencz Csaba, a Hármas Alapítvány kuratóriumi tagjai), tekintettel arra, hogy a szobor felállításának gondolata szorosan kötődik a háromszéki önvédelmi harc vezéregyénisége születésének két évszázados évfordulójához, a szék történelmé-

nek legdicsőbb időszakát kívánja idézni. Június végén pályázatot írtunk ki, év végére várjuk a nyertes pályamű kiválasztását. Ezzel párhuzamosan a bizottság gyűjtést szervez, hiszen az alkotás akkor lesz méltó a megformált személyiséghez, ha felmutatja a kései utódok összefogási hajlandóságát, ha az emlékjel megvalósítási folyamata is az akkori áldozatvállalás erejét mintázza. Berde Mózsát (1815–1893) ugyanis a székely katonaság választotta meg népképviselői országgyűlési követének, részt vett a kolozsvári országgyűlés jobbagy-felzabarádítási törvénytervezetének összeállításában, s küzdelme eredményeként a képviselőház kimondta a határörrendszert megszüntetését. Kormánybiztosként résztvevője volt az Agyagfalvi Nemzeti Gyűlésnek, szervezője Háromszék önvédelmi harcának, jótévője unitárius egyházának.

Barangolás a bölcsőhelyen

Háromszék és Laborfalva nem felejtette el nagy szülőttét. Ezt szeretnénk igazolni a szülőfalujában készített riportunkkal. Látogatásunkat az unitárius templom mellett kezdtük. A kicsi Mózsa szülei,

A szülők feltételezett sírköve

Berde Mózes és Márkos Krisztina ugyanis a laborfalvi szájhagyomány szerint a régi temetőrészen pihennek, sírhalmukat tumba, a régiek nevének haskő fedő. A köemlék halaszthatatlanul védelemre szorul. Berde édesapja idős fejjel állt be a szabadságharcba, volt tehát, aki példát nyújtson a fiúgyermeknek. A gyerek Mózsa hétévesen ment a falusi iskolába, húszéves korában küldik szülei a Székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumba, amely ma az ő nevét viseli. Gyermekként és serdülőként volt alkalma, hogy megismerje, lelkileg is kötődjön szülőfalujához. Nyáron hozzászokott a munkás vakációkhoz, szülei takarékosra nevelték: tudnia kellett, hogy csak a munka hozhat eredményt, csak dolgozva lehet javakat teremteni. Kilenc évig szívta magába a tudományt, s lelkébe a neves gimnázium szellemét. Családjá székely nemes volt, oklevelüket a nagy református fejedelem, Bethlen Gábor adta „harci szolgálataik elismeréseként.”

Két évszázad távlatából nem könnyű feladat volt falujáró riportként Berde emléket keresni szülőfalujában. Egykori lakóháza helyére a Sükösd család már új házat emelt, ennek a családnak kell megköszönni az egykori régi Berdeudvarházról készített fényképfelvételt is. Az új ház előtt néhány éve még állt a két régi eredeti kapuláb, mára már csak Berde Mózsa öreg cserefája maradt.

Koránál fogva egykoron még láthatta ez a fa az alatta játszadozó kicsi Mózsát. Mi úgy tartjuk, hogy olyan háromszáz éves lehet – tájékozottatott az évekkel ezelőtt még ott lakó Sükösd Gábor. Ez a hely, ahol a ház van, a Labor völgyétől fel a Seethal-tagig és ki egészen a Magyarok útja kanyarulatáig

A Berde Mózsa emlék-cserefa

mind Berde-birtok volt. Ők adták el a Bedőknek, s tőlük mi vásároltuk meg. Amikor a régi házat bontottuk, megtaláltuk azt a rejtekhelyet, ahol Berde a kincseit tartotta. Itt, az udvaron található még egy kőből rakott kút. Egy háromszögű kőre, lenn a kőrakatban, az 1837-es esztendő és egy W betű van bevésve, lehet, hogy egy egykori százsz kőfaragó monogramja.

Gábor bácsitól hallottam azt az anekdotává szentesült rövid Berde-történetet, miszerint egy nyári napon Berde lovasfogatóval bekocsikázott dolgait intézni Brassóba. Mikor hazajött, összegyűjtette udvarnépét, akiknek csak annyit mondott: No, ezt tegyétek ti meg, két kiflivel megjártam Brassót!

Berde Mózsa emlékét keresve az egykori funduson Sükösdnél Szócs Erzsébet fogadott, aki elmondta: a Berde-emlékfát menteni-gyógyítani, nyesni kellene mert veszélyezteti a ház biztonságát, az említett eredeti két kapuláb pedig a vízvezeték lefektetésének lett az áldozata.

Megkíséreltünk felkeresni néhány helybeli tősgyökeres Berde nevű személyt is. Berde Lenke és első unokatestvére, Kóródi Sándor (229. szám) segítségével összeállítottuk a jelenlegi szentivánlaborfalvi Berdek névsorát, akik közül

néhány család Uzonban és Sepsiszentgyörgyön él. Családtörténeti adatok szerint a ma élő laborfalvi Berdek Berde Mózsa első unokatestvérenek, a főiskolai tanár Berde Áronnak (1819–1891) a leszármazottai. Hihető, mert a Berde szülőházhoz közel, a Kicsivíz utca 329. szám alatt állt a tudós-tanár Berde Áron kúriája. Innen egy dobásnyira nyílik a Berde utca, ahol ma is Berdek élnek. Élő tehát ma is, de számában apadó a laborfalvi Berdek nemzetsége.

Sükösd Gábor emlékezik

A forradalom forгатagában

Berdét képességei, nem utolsósorban egyfajta aszketizmussal társuló szigora és mértéktartása miatt választotta fia tanítójául báró Daniel Elek unitárius főgondnok. Egyházához és a valláshoz való ragaszkodását édesanyja családjának is köszönhette, amelyből egyházunk egykori jeles püspöke, Szentiványi Márkos Dániel is származott. A katonacsaládból származó Berde kolozsvári ügyvéd és jogász volt, amikor a forradalom forगतagába került. Agyagfalva után Háromszéken egyike volt az önvédelem megszervezőinek. A Sepsiszentgyörgyön székelő Kormányzó Hivatal, az ún. Berde-Horváth-féle Bizottmány vezetője volt, s kormánybiztosi minőségé-

ben is példátlan bizonyítékát adta a hazafiúi szolgálatnak.

Az önvédelmi harc társadalmi-politikai hátterének kialakítója volt. Az egységfront érdekében küzdő Berde Mózsa révén Háromszéken csak azután válhatott teljessé a haladó erők szövetsége, összefogása a külső ellenség ellen, miután a szabadelvű nemesség csatlakozott e szövetséghez. Ez pedig Berde Mózsa politikájának gyümölcse volt – írta Egyed Ákos. 1848 tavaszán a katonarend követévé választották Háromszéken, mint katonai vadék élvezte a katonarend bizalmát, szereték benne a nemes embert, a katonafiút. Ő élesztette újra az akkori nép- és falugyűléseket. A nemesség Háromszéken csak egy személyre volt hajlandó hallgatni: ez a személy Berde Mózsa volt! Politikai bölcsessége abban állt, hogy látta: a sikerhez nem elég a lelkesültség, harci felszerelés is kell, ebben segítette a háromszékieket.

Berde Mózsa már Agyagfalván találkozott Gábor Áronnal, s itthon közösen tárgyaltak a lőszer- és ágyúgyártásról, megbízta Szacsvait, hogy szervezze meg a puska-porgyártást, s ekképpen szökkent szárba a székely hadiipar. Forradalmi tevékenysége eléggé ismert, most inkább „bűnhődéséről” szölkünk, ugyanis a Habsburg-hatalom halálbüntetését rótt ki rá, melyet később várfogságra változtattak. A négyesztendei súlyos várfogság a jوسفstadi börtönben megviselte, s az isteni gondviselésnek tudható be, hogy megmenekült a haláltól. A Kincses városban és a laborfalvi birtokon pihente ki börtönéveit. Csak a kiegyezés után volt alkalma folytatni jogász tevékenységét. 1872 után Sepsis- és Miklósvárszék országgyűlési képviselőjének választották Sepsiszentgyörgyön. Ekkor huzamos ideig újra szeretett Háromszékjének volt a lakója. Ebből az időből Kádár Lajos korabeli laborfalvi tanító és rokona, Berde Ferenc adatai alapján Kiss Sándor, akkori laborfalvi unitárius lelkész, közölt adatokat.

Otthoni emlékezet

Berde nem feledkezett meg szülőfaluja iskolájáról sem, amely a rendszerváltás utáni időktől az ő nevét viseli. Támogatta a laborfalvi unitárius eklézsiát, amiért az utókor, de a jelenkor is hálás. A la-

A laborfalvi unitárius templom

borfalvi unitárius templomban és az iskola falán emléktábla őrzi emlékét. A bécsi döntés előestéjén Szentiványi Gábor (1888–1950) jogász, közigazgató, Háromszék vármegye vértanúhalált halt főispánja, állítottatott emléktáblát a laborfalvi unitárius templomban ezzel a felirattal:

*E/község/hallhatatlan/szülöttje
/a/legnagyobb/unitárius/jótevő/
laborfalvi/Berde/Mózsa/emlékére/
Dr. Szentiványi Gábor 1939*

Néhai Szalad Sándor iskolaigazgatósága idején, 1993. október 30-án, a falu felekezeti iskolája felvette a Berde nevét, s homlokfalára elhelyezték Petrovits István sepsiszentgyörgyi szobrászművész Berdét ábrázoló bronz domborművét. Jeles szülöttjére halálának 120. évfordulója alkalmával is megemlékezett a szülőfalu, a helybeli unitárius egyházközség 2013 novemberében. Ekkor állítottak Berde-emlékkopját a laborfalvi

A Berde-portré – Albert Levente, Márkó László és a szerző felvételei

unitárius templom előterébe (Bálint Zoltán alkotása).

– Születésnapjához közeledve mi is ünnepi istentiszteleten emlékezünk Berde Mózsára – mondta Buzogány-Csoma István szentivánlaborfalvi és kézdivásárhelyi unitárius lelkész –, s ez alkalommal szeretnénk átadni a laborfalvi iskolában berendezett és felújított Berde-emlékszobát és egy tervezett falutörténeti kiállítást.

Gyergyószéki Unitárius Napok

Eseményekről, településekről sokszor mondják: az a világ közepe. Persze, mindenki kedvesnek és kiemelkedőnek tartja a számára fontos helyszíneket, eseményeket. Szeptember második hétvégéjén a gyergyószentmiklósi imaház és udvara volt a világ közepe, legalábbis mi úgy éreztük. Mi, gyergyószentmiklósi és szörvényaiban élő unitáriusok, akik Gyergyószentmiklósról vonzottuk a környékbeli unitáriusokat s a világ szemét rendezvényünkkel.

A gyergyószentmiklósi gyülekezet lélekszámát tekintve a kis gyülekezetek közé sorolható, de kiterjedését tekintve a legnagyobbak közé soroljuk, hiszen területileg nagy vidéket foglal magában. Ezért kezdték évekkor ezelőtt annak az álmát szólni a gyülekezeti tagok, hogy szükség lenne egy

olyan alkalomra, amikor e vidék unitáriusai találkozni tudnak, együtt lehetnek. Ez az álom idén beteljesült, amikor a gyülekezet pályázat útján nyert anyagi támogatás, illetve a hívek áldozatos munkája, hozzájárulása által meg tudta szervezni ezt a kívánt alkalmat. A háromnapos rendezvénynek a neve is utalt annak a céljára: Gyergyószéki Unitárius Napok.

Rendezvényünket igyekeztünk színessé, tartalmassá tenni: nyitányként Tőkés-Bencze Zsuzsánna helyi lelkész alkalmi áhítatot tartott, ezt követték Nt. Ilkei Árpád egyházköri jegyző úr és Nagy Zoltán alpolgármester úr köszöntő beszédei. Majd a Daltutajok együttes zenés istentisztelete kalauzolt bennünket imádságainkban. A bográcsgulyást közösen fogyasztottuk el az imaház udvarán. Az este néptáncjal folytatódott, a lépésekre Tőkés Lóránt (Csókfalva – Erdőszentgyörgy) unitárius lelkész tanított.

Szombaton délelőtt tíz órától közös kávézással indítottuk a napot. A délelőtt folyamán két előadást hallgattunk meg, amelynek egyikét Demeter Sándor Lóránd (Székelyderzs) unitárius lelkész a *Titok útján (Unitárius világkép)* címmel, a másodikat pedig Rácz Norbert Zsolt (Kolozsvár) unitárius lelkész *Vallás a mai ember életében* címmel tartotta. Az előadások közötti órányi szünet ismerkedésre, beszélgetésre kínált alkalmat.

Az ebédet a helyi Korona Vendégházban fogyasztottuk el, utána Újvárosi Katalin székelymuzsnai unitárius lelkész vezetésével által közösségépítő játékokat játszottunk. A szombat esténk jó hangulatát az alsóboldogfalvi unitárius gyerekekből álló Kókemény Sütizenekar koncertje biztosította.

Vasárnap a záró istentiszteleten a rendezvény értékelésére és emléklapok átadására került sor.

Visszatekintve a rendezvényünkre, a megélt pillanatokra mi,

gyergyóiak meghatódunk – meghatározó volt látni és tapasztalni, hogy az elvégzett munkának megvannak a gyümölcsei. S mérhetetlenül hálásak vagyunk a jó Istennek, hogy ehhez a munkához erőt, hitet és türelmet adott mindannyiunk számára. S azért is, hogy érezhetjük, nem csak mi, hanem velünk együtt Ő is munkálkodik. Ez az egyetlen magyarázat arra, hogy a kicsi gyergyói gyülekezet ilyen nagy rendezvényt tudott megvalósítani, hogy össze tudta gyűjteni az unitáriusokat egy helyre, hogy színes programkínálatot tudott nyújtani, hogy rendezvényünk felkeltette a más felekezetű felebarátaink érdeklődését is, s így össze-

Tőkés Lóránt csókfalvi és erdőszentgyörgyi lelkész néptáncot oktat

sen 130 ember látogatta meg a rendezvényünket. Mindez csoda volt, ebben élünk azóta is. Hisszük, hogy mindez erősíteni fogja közösségünket.

Hálás köszönetünket szeretnénk kifejezni azoknak, akik segítettek bennünket e munkánkban. Elsősorban rendezvényünk fő támogatójának, a Bethlen Gábor Alapnak, továbbá azon egyházközi tagjainknak, akik adományaikkal, munkájukkal segítettek a Gyergyószéki Unitárius Napok megvalósításában.

Isten áldása legyen a rendezvényünk résztvevőin, támogatóin és kivitelezőin egyaránt!

TŐKÉS-BENCZE ZSUZSÁNNA

Jótevők napja Füzesgyarmaton

Minden esztendőben az augusztus 25-höz legközelebb eső vasárnapon tartjuk az Erdélyből hozott, hagyományos Jótevők napját. Ezen a napon osztjuk ki a 22 éve létrehozott Zs. Nagy Lajos Hunor Emlékalapítvány pályadíjait. 1992. május 16-án tragikus balesetben meghalt a 19 éves fiatal diák, barátai családjaink második gyermeke. A nagyobbik fiú is ott volt az autóban, aki megmenekült még két lánnyal, de a tragédiában a sofőr is életét vesztette. Kezdeményezésre hoztuk létre a közös alapítványt a család hathatós támogatásával a következő évben.

Azóta több mint félezer diákot támogattunk többmillió összeggel közép- és felsőfokú tanulmányaikban felekezeti hovatartozástól függetlenül, csupán az eredményt, a magatartást és a részvételüket tekintve. A kuratórium elnöke a sorok írója, a hat tag felekezetünk tagja, másik fele a család baráti köréhez tartozik. Ebben az évben 20 középiskolást, főiskolást és egyetemistát díjaztunk, jutalmaztunk 15 és 21 ezer forint közötti összeggel, mindösszesen

342 ezer forintot fordítva a diákok tanulmányi költségeinek fedezésére.

Kovács Gréta Tünde, a támogatást megköszönő diákunk most jutott be kitűnő érettségivel az egyetemre. Az emlékestentisztelet után kimentünk a temetőbe, és elhelyeztük az emlékezés virágait az alapítvány névadójának sírjára. Azután Kovács Laura Mária elszavalta Reményik Sándor *Mi mindig búcsúzunk* című versét.

BALÁZSI LÁSZLÓ

Kedves emlékező gyülekezet, tisztelt szülők, diáktársaim!

Újra elszaladt egy esztendő. Ahogy futnak az évek, mi mindannyian közelebb kerülünk álmaink, vágyaink megvalósulásához. Évről évre új arcok jelennek meg közöttünk a megszokott régiek mellett, és a végzősök elmennek, hogy felépítsék életüket. Modern korunk Kőműves Kelemenjeként új Déva várak falait emeljük, akár az égig. Van úgy, hogy amit rakunk délig, leomlik estére, amit rakunk estig, leomlik reggelre. De nekünk nem szabad meghátrálni, mert mi az Élet gyermekei vagyunk. Sokan még meg sem születtünk, amikor a tragédia történt, de emelkedett

lélekkel gondolunk ma is arra az ifjúra, akinek délceg várbástyája leomlott, és nem lehetett már újra felépítenie.

Az ő emléke buzdít minket fáradhatatlanul dolgozni, felelősségteljesen haladni a pályánkon, nem hajladozni, mint a gyenge nádszál, jobbra-balra, nem kapkodni erre-arra, mindig azt lesve, hogy honnan milyen hasznunk származik. Isten segít megszűlni álmainkat, kitűzni céljainkat, adja a lelki és szellemi tehetségeinket, amelyekkel megvalósíthatjuk önmagunkat. Ebbe a közös munkába állnak be szereteteink támogatásával, féltésükkel, gondoskodásukkal. Ebben a küzdelmünkben vesz részt a Zs. Nagy Lajos Hunor Emlékalapítvány anyagi támogatásával, buzdításával, értünk való imádkozásával és emlékeztetéssel. Legyen ezért hála és köszönet mindenkinek, akiket illet. Eredményes tanulással, komoly munkával igyekezzünk az értünk vállalt és meghozott áldozatot visszafordítani. Adjon Isten erőt, egészséget a szülőknek, rokonoknak, a gyülekezet minden tagjának, nekünk pedig sikeres 2015–2016-os tanulmányi esztendőt.

KOVÁCS GRÉTA TÜNDE

SZERETETSZOLGÁLAT

Beszámoló a kárpátaljai nemzettársaink unitárius egyházi segélyezéséről

• A Magyar Unitárius Egyház főhatósága és a Gondviselés Segélyszervezet folyó év nyarán adománygyűjtést szervezett a **rászoruló kárpátaljai nemzettársaink segélyezése céljából**.

Az erdélyi unitárius egyházközségek fele (62 gyülekezet) dicséretesen válaszolt a felhívásra: magánszemélyek adományaival együtt összesen **21 328 lej (1 495 761 forint)** eredményezett a gyűjtés. A magyarországi egyházkerület összesen **1 000 000 forint (14 259 lej)** adományt fordított e nemes célra. Az adományok teljes körű jegyzékét a Gondviselés Segélyszervezet honlapján (www.gondviseles.org) közzöltük.

Az előbbiek szerint **a Magyar Unitárius Egyház keretében mindösszesen 2 495 761 forint, azaz 35 587 lej céladomány gyűlt össze, amiért ezúton is köszönetet nyilvánítunk az adományozó egyházközségeknek és magánszemélyeknek.**

Az adományok felhasználása a következőképpen történt.

– **A magyarországi egyházkerület az 1 000 000 forint összértékű támogatást átutalta a Magyar Ökumenikus Segélyszervezetnek**, amely azt a jól működő kárpátaljai segélyprogramjaira fordította

maradéktalanul. (A szóban forgó segélyszervezetnek a Magyar Unitárius Egyház Magyarországi Egyházkerülete alapító tagja és fenntartója.) Ezekről a segélyprogramokról a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet honlapján található részletes tájékoztatás: <http://www.segelyszervezet.hu/hu/nemzetkozi-tevekenyse-gunk/ukrajna>.

– **Az erdélyi egyházrészben összegyűlt adományok 84,32%-át, vagyis 17 983 lejjel egyenértékű 1 261 176 forintot** – a Magyar Református Szeretetszolgálat banki közvetítésével – eljuttattuk az **Ungi Református Egyházmegyéhez**, amely mindezt szeretetkonyhák fenntartására fordítja. A felekezetközi alapon működő segélyprogram keretében – 5 konyhából – 25 településen összesen 270 rászoruló személy részesül heti 2 alkalommal meleg ebédben. Az unitárius egyházi adományunk két hónapon át teljesen fedezi az ebédprogram költségeit. „Az elkészült ebédeket minden településre kiszállítjuk, ahol nagy örömmel fogadják. Talán ennél hatékonyabban nem is tudnánk segíteni a rászorulókon. (...) Hálás vagyok érte a támogatottak nevében is!” – írta legutóbbi levelében Balogh Attila esperes úr, az Ungi Református Egyházmegye vezetőjeként, aki személyesen is vállalta a felelősséget az adományok rendeltetésszerű felhasználásáért.

– **Az erdélyi adományok 15,68%-ából (234 585 Ft = 3345 lej) a kárpátaljai fiataloknak szervezett tábor rész költségeit fedeztük.** Az egyhetes rendezvény összköltsége 741 745 Ft (10 576 lej) volt, aminek nagyobb részét (507 160 Ft) a házigazda intézmények, szervezetek és magánszemélyek támogatása biztosította. A tábor összefoglaló közleménye alább olvasható két élménybeszámolóval együtt.

Kárpátaljai fiatalok tábora a nemzeti összetartozás és szolidaritás jegyében

A nemzeti összetartozás és szolidaritás jegyében folyó év augusztus 24–29. között 17 kárpátaljai fiatal részvételével tábort szerveztünk az anyaországi Géberjénben, amely Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében található.

A tábor célja a háborús hangulat lelki terheinek enyhítése és az államhatárokon átívelő nemzeti együttműködés megélése volt. Mindezt változatos csoportos foglalkozásokkal és közösségi programokkal sikerült megvalósítanunk.

Pályázati felhívás

A Gondviselés Segélyszervezet pályázatot hirdet *Karácsonyi üdvözlőlap* címmel. Pályázni lehet az ünnephez köthető és annak üzenetét kifejező fényképekkel, rajzokkal vagy festményekkel. A legjobbnak minősülő pályamunkák szerzőit 100–200 lejes pénzjutalommal díjazzuk. A nyertes alkotásokból karácsonyi üdvözlőlapot szerkesztünk, amelyeket egyházunk keretében értékesítünk advent időszakában. Az eladott képeslapok árából az egyházi segélyezési tevékenységeket támogatjuk.

Beküldési határidő: 2015. november 10.

A fényképek, rajzokat és/vagy festmények beküldését segélyszervezetünk székhelyi címére várjuk:

Gondviselés Segélyszervezet
Kolozsvár, 1989. december 21. utca 9. sz.
400105, Kolozs megye

Elektronikus postacím:
unit.gondviseles@gmail.com

Kérdések esetében ugyanezen az elektronikus postacímen állunk a pályázók rendelkezésére.

Kolozsvár, 2015. szeptember 26.

A Gondviselés Segélyszervezet Elnöksége

A tábor előkészítésében és kivitelezésében a következő szervezetek, intézmények és személyek vállaltak központi szerepet: Gondviselés Segélyszervezet, Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, Géberjén Önkormányzati Hivatala és Máténé Vincze Andrea polgármester, Jót s Jól a Szatmári Kistérségben Egyesület (Géberjén), Ungi Református Egyházmegye és Balogh Attila esperes, Gabrien Néptánc- és Hagyományörző Egyesület (Géberjén), Felső-Tiszavidéki Búvár és Mentő Közhasznú Egyesület, valamint Kovács Sándor országgyűlési képviselő.

Ezúton is köszönetet nyilvánítunk a házigazda géberjéni önkormányzatnak és egyesületeknek, anyagi támogatóinknak, továbbá mindazoknak, akik más módon járultak hozzá a tábor sikeres megszervezéséhez. A kárpátaljai résztvevőknek békét és kitartást kívánunk!

Az alábbiakban két élménybeszámoló olvasható, amelyek szerzői Fülöp Júlia – a tábor programfelelőseként –, illetve Kovács Ivett, a kárpátaljai fiatalok kísérőjeként.

A tábor lezajlását és hangulatát tükröző szemléltető képek, valamint az MTVA által készített összefoglaló riport forráshelye a www.gondviseles.org főoldalán található.

SZABÓ LÁSZLÓ

Tábori élménybeszámolók

Az elmúlt időszakban sokan és sokféleképpen próbálták támogatni kárpátaljai testvéreinket, és keresték azokat a módszereket, amellyel kifejezhetik együttér-

zésüket. Ebbe az áldásos folyamatba igyekeztünk bekapcsolódni mi is, amikor megszületett annak az ötlete, hogy kárpátaljai fiatalokat táboroztassunk a nyáron. Amikor egy ismerősömnek meséltem erről a kezdeményezésről, azt mondta: értelmetlennek tartja, mert ettől a télen nem lesz kisebb a gázszámla és a behívólevelek sem szűnnek meg házhoz érkezni. Igaza van. Azaz részben van igaza. Mert kárpátaljai magyar testvéreink életének e valóságain sajnos nem

tudunk változtatni. Egyszerűen abban reménykedtünk, hogy sikerül majd átadni valamit, amitől viszont könnyebb lesz szembenézni mindezzel. Ebben bizakodva hívtuk hát táborozni a 17 fiatal.

A tábor napjaiban áldott folyamatnak voltunk mindannyian tanúi. Végignézhettük, ahogy lassan feloldódik bennük minden feszengés, és a játékba belefeledkezve egyszerűen boldogok. Láttuk, ahogy időnként, a beszélgetések során, felnőtteket is megszégyenítő érettséggel szóltak hozzá kérdésekhez. Szemtanúi voltunk annak, ahogy a csapat elindult a közösséggé levés útján.

Szombaton sírva váltunk el. Minden táborból sírva mennek haza a gyerekek – mondta egy másik ismerősöm –, nincs ebben semmi különös. Pedig van, mondom én. Azért, mert a táborokban, mint ahogy ebben is, a fiatal megérzi az igazi élet ízét. Felismeri annak a valóságát, hogy az életet is valahogy így kéne élni, mint ezekben a napokban tette: együttes erővel, önfeledt örömmel, közös tervekkel, játékkal és hittel. Táborzáráskor pedig mindig rájövünk, hogy másnapról sajnos egyikünkre sem ez a rend vár.

Mi egyszerűen abban reménykedünk, hogy a 17 résztvevő fiatal a közösségi lét eme csodájára érzett rá, és emiatt majd otthon sem hagyják el egymást. A rájuk váró nehéz időszakban mi csak lélekben lehetünk velük, de a legnagyobb segítség ők maguk, egymásnak. Ők pedig arról tettek tanúbizonyságot, hogy mindezt pontosan tudják, érzik. Adja a jó Isten, hogy eszerint éljenek és éljünk mindannyian!

FÜLÖP JÚLIA

Augusztus 24–29. között a szervezők és támogatók jóvoltából egy felejthetetlen és élménydús hetet tölthettünk együtt Géberjénben. Nekik köszönhetően nap mint nap tizenhét kárpátaljai fiatal élvezhette a nagyszerű programokat, ami segített feledni az Ukrajnában kialakult háborús helyzetet. A tábor folyamán rengeteg új dologgal ismerkedtünk, és emlékekkel gyarapodtunk.

Az elmúlt héten számos vízi programban volt részünk. Kipróbálhattuk a bűvárkodást és a kenuzást.

Mindemellett több csapatépítő ügyességi vetélkedő és játék keretében kovácsolódott össze a kis csapat. Végül látott bennünket a Gabrien Néptánc- és Hagyományörző Egyesület, amelynek tagjaitól – táncház keretében – szatmári táncokat és népdalokat ismerhettünk meg. Látogatást tettünk a Jót s Jól Egyesület fogyatékkal élők nappali intézményébe, ahol megtekintettük foglalkozásaikat.

A tábor résztvevői minden nap előadások keretében beszélhettek a Z generáció problémáiról és egyéb aktuális témákról. A résztvevők nyíltan mondhatták el problémáikat, gondjaikat, mert tudták, hogy megértő fülekre találnak. Mindannyiunk számára hatalmas testi-lelki feltöltődést nyújtottak a tartalmas be-

szélgetések és az azt követő elmélyítő gyakorlatok. Ez a tábori hét felejthetetlen emlék marad számunkra. Minden együtt töltött közös pillanat szép volt: a táborút melletti közös éneklések is, amikor a gitár felcsendültével egy emberként, dallal mondtuk el örömmünket vagy éppen bánatunkat.

Végtelenül hálásak vagyunk, s ezúton szeretnénk köszönetet mondani minden embernek, aki bármely módon hozzájárult a tábor megszervezéséhez. Az emlékek, amiket itt gyűjtöttünk, egy életen át kísérik fognak bennünket. Bízunk benne, hogy az itt kialakult emberi és közösségi kapcsolataink nem szakadnak meg, és lesz még folytatása ennek a tábornak.

KOVÁCS IVETT

A Magyar Unitárius Egyház Hitéleti, missziói és nevelési ügyosztálya esszépályázatot hirdetett Az én egyházközségem küldetése címmel. A díjazott pályázatok ismertetésére a Főtanács 2015. július 3-i ülésén került sor. Az Unitárius Közlöny hasábjain a második helyezést nyert írást tesszük közzé.

Az én egyházközségem küldetése

SZŐCS BORÓKA

• Milyen szép az ég, a nap sugara arcomon játszadozik. A levegő friss, tiszta, nem városi szél fúj, nincs por, füst. Minden tiszta, világos.

Töprengek. Az ember sok mindenben töpreng, az élet értelmén, a barátságról, a szerelemről és megannyi dologról. Ezt teszem most én is, gondolkodom. Saját érzéseinket, lelkünket megismerni csak nyugodt helyen tudjuk, ahol senki és semmi nem zavar.

Még sohasem voltam itt egyedül, a város zajától messze, kis falucskám domboldalán. Az embernek egy hazája van, nekem kettő. Vajon melyik az igazi? A szívem mélyén tudom, hogy melyik az én hazám, a kis város, Marosvásárhely. De milyen jó érzés hétvégként eljönni szüleim szülőfalujába, Szentgericére. Akár Szentgericére megyünk, akár Vásárhelyre, mindig azt mondjuk, hogy hazamegyünk.

Sokan kérdezik tőlem, hogy hova tartozom, melyik egyházhoz, és mindenkit meglep, amikor azt mondom, hogy Szentgericéhez tartozom.

A szüleim Szentgericén kereszteltek meg. Nődögéltem, telt-múlt az idő, minden hétvégemet Szentgericén töltöttem el. Mivel vallásos családba születtem, ezért nem volt olyan hétvége, hogy szüleimmel, nagyszüleimmel együtt el ne menjünk a templomba. Felcseperedtem, közeledett a konfirmáció. Ekkor fogalmazódott meg bennem a kérdés, hogy melyik is az én egyházközségem. Nagyon szerettem Vásárhelyen a Bolyai Téri Unitárius templomba járni, barátaim is idejártak, itt konfirmáltak. Nem tudtam, hogy mit tegyek, melyiket válasszam. Konfirmáljak ott, ahol a

barátaim, ahol együtt vagyunk, sokan, vagy válasszam Szentgericét. Végül Szentgerice mellett döntöttem. Odahúzott a szívem, ahol kereszteltek, ahol nagyszüleimmel, szüleimmel jártam templomba. Megtudtam, hogy egyedüli konfirmandus leszek, de ettől sem hátráltam meg.

Az az érzés, amikor belépek a templomba, leírhatatlan. Bár a vakolat leerve, mivel javítják a 700 éves templomot, mégis szépnek találom. Itt ülhetett valamikor dédapám, dédmamám, talán pont azon a helyen, ahol én szoktam ülni. Ez hatalmas erőt ad.

Rám szállt egy pillangó. Elröppent a falu felé. Milyen szép innen a falu. Látni a templomot, nagyszüleim házát, még dédszüleim házát is. Hallani a harangszót.

Vajon melyik házban lakhatott Tiboldi Istán iskolamester és népköltő? Talán abban a kis házban, az iskola mellett. De vajon melyik házban született Jakab Elek történész?

Nagy unitárius falu volt Szentgerice, de megfogyatkozott a hívek száma, ahogy a fenyőfák is. Itt, ahol üdégélek, valaha fenyves erdő volt. De jó lenne, ha újra fenyves erdő állna itt, ha újra nagyhírű unitárius falu lenne Szentgerice!

Olyan jó érzés, hogy bármikor menjek templomba, ott ül egy öreg bácsi, és imádkozik. Látszik rajta, hogy őszintén hisz!

A templom kazettás mennyezetének motívumai közt van egy számomra nagyon kedves. Egy színes virág. Akárhányszor bemegyek, megnézem, és úgy ér-

A szentgericei unitárius templom

zem, mintha az az enyém lenne. A nagy búzahasarat ott csüng évek óta, a búzaszemek kihulltak belőle. A templom előtt van egy kis székely kapu, ami szintén nagyon nagy kincs számomra, hisz az én üknagy- szüleim kapuja volt, akik a templom tözsomszéd- ságá- ban laktak. Azon a kapun jártak ki-be naponta.

Amikor belépek a templomba, különöset érzek, az ősök szellemét. Amikor kilépek, mintha újjáéledtem volna. Sokan nem tudják, nem érezték még, hogy mennyire hideg van télen a templomban, hisz nincs fűtés. Karácsonykor hidegebb van, mint kint, de még- sem fázok. Talán az izgalom a versmondás miatt, vagy az ősi erők melegítenek?

Az orgona hangja mintha üzeni akarna, ahogy a harangok is. Szomorúan szólnak, amikor üres a temp- lom. Hívja, csalogatja az embereket. Mennünk kell! Küzdenünk azért, hogy a nagy múltú falu újjáéledjen! Mert azt a boldogságot, érzést, erőt, amit innen ka- punk, sehol máshol nem kapjuk meg. Mehetünk hét- végenként a barátainkkal szórakozni, kirándulni, el- mehetünk sok híres helyre. Ám amit a szülőföldön érzünk, sehol máshol nem találhatjuk meg, sehol máshol nem érezzük ezt az érzést. Szükségünk van erre az erőre, érzésre. Gazdag kis falucska, sokan nem tudják. De mitől is gazdag? A múltjától! E kis falunak már a XIV. század elején önálló egyházközsége volt. Hangyaszorgalom jellemezte a népet. „Az unitárius népesség testvéries, összetartó, egymást kölcsönösen segítő és támogató, kiválóan becsületes, vallásos és józan életű” volt. Ugyanakkor „kacros”, bicskás embe- rekként is említik őket. A szentgericeiek arról voltak híresek, hogy Szentgericén termelt a legjobb gyü- mölcs, és itt volt a legjobb bor. És még most is tartják a hírnevüket.

Amikor Vásárhelyről jövünk, messziről látni a templom tornyát. Azon is elgondolkodtam már, hogy unitárius nagyszüleim vannak, mégis a négy unoká- juk közül én vagyok az egyedüli unitárius, ez nem vé- letlen, ahogy az sem, hogy a gimnáziumban is egye- dül jártam vallásórára, egyedül konfirmáltam. Ez nem lehetett véletlen! Egyszer majd választ kapok

erre. Egyedül nem volt olyan érdekes egyik sem, hisz gyermekként szerettem játszani, szerettem a társasá- got, az új barátokat, és persze egyedül egyik sem volt lehetséges. De Isten szeretete mindent pótol. Kisko- rom óta fontos nekem a vallás. Sohasem felejttem el, hogy konfirmálásom közeledtekor meghirdettek egy kátéversenyt, ahova nagyon szerettem volna elmen- ni. A kátéversenyen minden egyházközséget három konfirmandus kellett képviselje. Mivel én egyedüli konfirmandus voltam Szentgericén, nem volt, kivel menjek a versenyre. Nagy örömmre csatlakozhat- tam két vásárhelyi konfirmandushoz. A legnagyobb boldogság az volt, hogy meg is nyertük a versenyt. Ek- kor kezdődött el minden. Akkor csöppentem bele iga- zán az egyház életébe, amikor önálló tagja lettem az egyháznak. Ekkor értettem meg, hogy két egyházköz- séghez is tartozom. Van egy másik egyházközség, a vásárhelyi, ahol szintén otthon érzem magam. Itt mindig pezseg az élet. Az embernek nem csak az is- tentiszteletre van szüksége, hanem az ismerkedésre, szórakozásra, együttlétre is. Itt minden megtalálható, a szó szoros értelmében. Azóta egyletezem, amit a második családomnak tartok. Milyen jó érzés néha szavalni, énekelni a templomban. A gyerektanodá- ban a kisgyerekekre vigyázni, családommal részt venni fiatal családok találkozásánál. Tanulni a vezető- képzőkön, kántorképzőkön. És azon veszem észre ma- gam, hogy az egyházközségem az életem része, ahol jól érzem magam. Ez is a küldetése, amit már teljesí- tett is. Úgy szeretném, ha ezt az érzést mások is meg- tapasztalnák. Ezt a nagy boldogságot.

Büszke vagyok arra, hogy ennek a nagy múltú uni- tárius egyházközségnek tagja vagyok, ugyanakkor befogadott a marosvásárhelyi unitárius egyházköz- ség is.

Arra jöttem rá, hogy mindkét egyházközségre szük- ségem van. Mindkét helyen jól érzem magam, mindkét hely más-más érzésekkel gazdagít. Úgy érzem, hogy ezáltal őrzöm unitárius értékeinket és hagyományun- kat, a múltat, és ugyanakkor építem a jövőt.

Az egyházközségeim küldetése tehát az, hogy megőrizze az örökséget, de ugyanakkor befogadják az újat, és az új által gazdagítsák értékeiket. Úgy, ahogy Reményik Sándor versében is üzen: „Egy lán- got adok, ápolod, add tovább/ És gondozd híven...” (Öröktűz)

Kórházlelkészi szolgálat

Buzogány Csoma Csilla

Sepsiszentgyörgy

0742-512574

Katona Dénes

Székelyudvarhely

0266-213100

Ferenczi Enikő

Kolozsvár

0740-063767

Pavelka Attila

Marosvásárhely

0746-234917

Tudósítás a 24. UNOSZ-konferenciáról

ANDORKÓ ROZÁLIA

• Szombat reggel, 2015. augusztus 29-én Dicsősztmártonba asszonyok érkeztek Erdély unitárius vidékeiről. Ünneplő ruhájuk is jelezte, hogy nagy szabású eseményre sereglettek össze, részt venni az UNOSZ ez évi konferenciáján.

A város központjában és a parókia udvarán érkezésünkkor már nagy volt a nyüzsgés-forgás. A teremben, az udvaron sok volt az öröm, a találkozások öröme, hogy ismét együtt lehetünk egy év után, s röviden elmondhattuk egymásnak, amit elmaradhatatlannak tartottunk. A templomba vezető lépcsőn hosszú sor alakult ki: a népviseletbe öltözött asszonyok boldogan tartották kezükben a szebbnél szebb nőszövetségi zászlókat. Sok volt a szín, a szalag a zászlókon, s büszkeség sugárzott az asszonyi arcokról, hogy ők a nőszövetségek zászlóvivői, és kellő méltósággal lépték át a kazettás mennyezetű templom küszöbét az unitárius induló buzdító dallamára.

Nagy Endre tiszteletes úr imája után Dimény Csilla, az UNOSZ elnökhelyettese rendre kérte fel a rangos meghívottakat, hogy köszöntőjükben hangot adjanak gondolataiknak.

Jakabházi Vera, az UNOSZ alelnöke felolvasta Bálint Benczédi Ferenc püspök úr köszöntő beszédét, amelyben kéri Istent, hogy igazgyöngyként ragyogjon az asszonyok hite és közösségszolgálatára.

Aztán Sztranyiczki Zsófia, az Univerzalista és Unitárius Nők Világszervezetének alelnöke elevenítette fel a világszervezet és az UNOSZ közös Global Sisters projektjét és a négy alkalommal megszervezett vezetőképzői tanfolyamot. Elmondta, hogy a következő világkonferencia Kaliforniában lesz 2017-ben, és gyümölcsöző együttműködést kívánt a két szervezetnek.

Sigmund Julianna, a Magyarországi Unitárius Nők Országos Szövetségének elnöke kiemelte, hogy a Pestszentlőrincen júniusban megalakult országos szervezet hozzájárul majd a magyarországi nőszövetségek megerősödéséhez.

Biró Rozália, az RMDSZ nőszervezetének elnöke megköszönte minden magyar nevében azt a tevékenységet, amelyet az UNOSZ folytat, és elmondta, hogy az asszonyokban van meg a fészek melegét óvó erő.

A következőkben Berei Enikő szentábrahámi tiszteletesasszony átadta az UNOSZ vadorabroszt Nagy Rozália tiszteletes asszonynak, aki megígérte, hogy a következő konferenciáig megőrzi mint drága kincset.

Ezután a dicsősztmártoni kisiskolás mesemondása következett, amely felvezetőként szolgált dr. Kádár Annamária pszichológus *A mese mint hamuba sült pogácsa* című előadásához.

Az előadó elmondta, hogy a jó mesében minden benne van, ami a jó élethez kell. A hamuba sült pogácsa jelképezi azokat az erőforrásokat, amelyek átsegítenek minden szituáción, amelybe a mesehős (vagy mi) belemegy (belemegyünk): „egy életem, egy halálom!”; a sárkányok pedig a félelmeinket, szorongásainkat jelenítik meg. Az élet vize vagy az égig érő fa a sikeres élet. A varázslatokhoz ma a legjobban a gyerekek és azok értenek, akik meg tudták őrizni tiszta gyermeki szívüket. Az előadó kiemelte, hogy az életben szükség van a mesélésre: a tragédiák újra és újra elmesélésére, főképpen átkeretezésére, hogy megélhessük, az életben minden javunkra válik, akár a mesehősnek. A mesék ősi tudást őriznek, amely élni segíti a felnőttest is, ezért fontos, hogy a gyerekeknek meséljünk.

Manapság a meséből tanulhatjuk meg, hogyan kell lassan vándorolni, lassan, odafigyelve élni – a divatos slow life-ot. Az időhöz való megfelelő viszonyulásunkat ugyancsak a meséből lehet tanulni. A mese és az életünk mesélése jelentős mértékben hozzájárul a gyerek (az egyén) személyiségének a fejlődéséhez.

Ezt követően a helyi iskola három tanulójának műsora örvendeztetett meg. A szünetben a konferencia résztvevői megtekintették a Bartha Béla helyi festő munkáiból és az asszonyok kézimunkáiból létrehozott kiállítást.

A konferencia a legmeghittebb mozzanattal folytatódott, az istentisztelettel, amelyet drd. Ferenczi Enikő tiszteletes asszony tartott, a kántori teendőket Jenei Ildikó énekesnő látta el. Felemelő érzés volt énekeinket együtt énekelni, imádkozni, hallgatni a prédikációt, melynek alapja az 1Sám 3,1–10 volt. A tiszteletes asszony fontosnak tartotta kiemelni mivoltunk két támpillérét: hogy nők és unitáriusok vagyunk. A jelenlevők közül bárki felsorolja az életben betöltött

sokféle szerepét, de azt, ami a legelső, szinte elfelejti – hangzott a szószékről –: az, hogy nők vagyunk. Isten teremtő munkájában csak úgy tudunk teljesen részt venni, ha nem feledkezünk meg nő voltunkól. Nem jó, ha a nők elférfiasodnak, a férfiak elnőiesednek. A vezető szerepet, tehát férfiasnak tekintett munkakört betöltő nők sem kellene elfeledkezzenek arról, kik valójában: nők. Korunk életfelfogása, a spiritualitás minálunk unitáriusságunkkal teljeseedik ki. Hisszük, hogy van egy magasabb rendű erő, Isten, aki a világot teremtette, hogy életünk a teremtés rendjét, harmóniáját szolgálja. Életünk fent említett két támpillérét erősítjük, ha Anna, Debóra, Mirjám, Priscilla, Lídia példái jutnak eszünkbe a Bibliából. Készüljünk fel, mint Sámuel, meghallani az Istent: „Mondjad, Uram, mert hallja a te szolgád.” Az idén az istentisztelet keretén belül a tiszteletes asszony öt zászlót avatott fel: az árkosít, a barótít, a brassóit, a kocsordit és a nagymedesérit. A zászlók a nőszövetségeket képviselik, akik azért tevékenykednek, mert az aratnivaló sok, és kevés a munkás. A nők Jézus szellemében tesznek. Jézusnak sok nőkövetője volt akkor is és most is, s mi úgy érezzük, hogy nagyszerű unitárius nőnek lenni. A zászlók járjanak elöl, mondotta a tiszteletes asszony, és emlékeztessenek, hogy mit jelent belemosolyogni a világba az unitárius lét örömét.

A konferencia átalakult közgyűléssé, amikor Dimény Csilla UNOSZ-elnök felolvasta jelentését, Márkos Sarolta az UNOSZ pénzügyi helyzetéről számolt be, és Nagy Gizella, az UNOSZ alelnöke a vezetőképzőkről. Mindhárom jelentést elfogadta a közgyűlés.

Tódor Éva a lókodi öregotthon gondjairól beszélt, és a végén összeállítottuk azon nőszövetségek névjegyzékét, amelyek adományt visznek az öregotthonnak a

jövő évben. Asztalos Klára záróbeszédében kiemelte azokat az érzéseket, amelyek eluralták a lelkét: hála a konferencia megvalósulásáért, köszönet a dicsői nőszövetségnek, hogy megszervezték a konferenciát.

Az asszonysereg a munkálatok befejezése után a kibontott zászlókkal méltósággal vonult fel Dicsőszentmárton főutcáján, kifejezve összetartozásukat, békességre törekvésüket, közös ügyüket.

A közebéd igazi „slow life” stílusban zajlott, mint ha a szervezők összebeszéltek volna az előadóval: a nagy asztali társaság élvezte az árnyas helyet a nyári kertben, a jó ízű ünnepi ételeket, italokat, süteményeket és egymás társaságát.

Köszönet mindannyiunk nevében az itt töltött napért a dicsőszentmártoni nőszövetségnek és a fáradhatatlan, jó szervező Nagy Rozália tiszteletes asszonynak! E nap élményeivel, tanulságaival együtt volt az a hamuba sült pogácsa, melyet innen viszünk haza.

Együtt voltunk

Kimondhatatlan öröm volt számunkra, július 8-án este fogadhattuk templomunkban és gyülekezeti termünkben az erdélyi unitáriusok színe-javát, és határokat, távolságokat, viharos időjárást feledve, együtt tölthettünk néhány emlékezetes órát.

Önképzőköri krónikásfüzetünk legszebb lapján Budapest mellett ott sorjáznak a magyar fülnek oly édes hangzású erdélyi helységnevek: Kolozsvár, Homoródszentpéter, Gyergyószentmiklós, Dicsőszentmárton, Marosvásárhely, Brassó és a többiek. Az ottani nőszövetségek változatos korosztályhoz tartozó képviselői, néhány „nőtudattal rendelkező férfi” (dr. Bodó Márta meghatározása) társaságában elbeszélgettek egymással soron következő témánkról, a nők és az egyházak kölcsönkapcsolatáról, és szakszonként felolvassanak egy hozzá kapcsolódó Perczelné Kozma Flóra-írást. Előtte és utána pedig közö-

sen elénekelték, -táncoltak egy alkalomhoz illő dalt. Harminc emberrel dolgozni a szokásos 8-12 helyett persze nem volt egyszerű, de végső soron mindnyájunk számára élvezetesre és tanulságosra sikeredett.

A témát most elsősorban alulnézetből vizsgáltuk meg: Mit adunk mi, egyszerű női hívek, unitárius egyházunknak mint látható intézménynek és gyülekezetnek és mint láthatatlan lélekközösségnek? Idő hiányában nem foglalkoztunk azzal, hogy mit ad nekünk az egyház felülnézetben, tehát előljáróin keresztül. Ezt a kérdést mindenki felteheti saját magának, és válaszolhat is rá. Önképzőköri szinten nekünk fő feladatunk az alapok erősítése és szélesítése. A közösségépítés pedig alulról és felülről párhuzamosan végezve éri el igazán a célját.

Szívből köszönjük látogatóinknak a hatékony részvételt, és kívánjuk, hogy legyen még ehhez hasonló alkalom tapasztalataink, gondolataink kicserélésére.

CHEHADÉ-BOÉR JUDIT

No, minden népek...

Nőszövetségi tevékenységeinket először gulyásfőző versennyel kezdtük, 2006-ban, a segesvári papi lak udvarán. Volt városi, zsákodi, pipei, homoródminti, fehéregyházi és nőszövetségi főzőcsapatunk, annak rendje és módja szerint csapatkapitánnyal, a főszakáccsal az élen. Volt zsűri, kóstoló, díjak, oklevelek, bor, élő zene, tánc, mulatozás. Volt disznó-, marha- és őzikehús, gombával, édesköménnyel, paprikával, sok-sok hagymával, de volt csípős is. S ez így ment a rákövetkező három éven át, mígnem az asszonyok csapata lecsapta a fakanalat. ELÉG! – kiáltottunk fel – mi igazán ünnepelni akarunk, nem pedig állandóan szolgálatban lenni: mosogatni, takarítani, abroszokat vasalgatni. Legyen már értünk is valami! Így került sor 2010-ben az első kettős ünnepségünkre. Mi, nőszövetségi tagok, megemlékezhettünk az

Unitárius Vasárnapon nem csak a Nőszövetség 100. évfordulójáról, hanem az újjászületésünket is ünnepeltük. Asztalos Klára egykori UNOSz-elnöknő jelenléte büszkeséggel és megelégedéssel töltötte el a szíveinket, amikor egy gerberacsokorral köszöntöttük. A VI. Unitárius Vasárnapon ft. Bálint-Benczédi Ferenc püspök úr és nt. Szentgyörgyi Sándor esperes úr is jelen volt, hisz akkor ünnepeltük a 75 éves templomunkat.

A csúcs a VIII. Unitárius Vasárnap volt, amit áttoltunk 2013. november 24-ére, amikor egyházközségünkbe érkezett a püspöki vizitáció. A bált a püspök úr nyitotta meg velem, oly kecses mozdulatokkal, hogy a legkevesebb 120 fős jelenlévő ünneplő tömeg még a mai napig is szívesen felemlíti az eseményt.

Az idei, augusztus 30-ai pedig azért lett híres és nevezetes, mert ez volt a X. Unitárius Vasárnap, és vendéglelkész végezte a szószéki

szolgálatot id. Szombatfalvi József székelykeresztúri lelkész személyében. A Jn 15,13–14 alapján elmondott prédikáció elgondolkodtatta mind a jelenlévőket, mind ahogyan engem is. Egy gyülekezet lelkészének feladata mindig és mindenkoron marad a régi, biztatni a híveket a kitartásra, az unitárius öntudat erősítésére, egyáltalán: felvállalni értékeinket egy olyan városban, ahol fesztivál fesztivált ér, rendezvény, kiállítás, évforduló, megemlékezés sokszor egymásra halmozódik. Ahol az embernek fia hol a fejét, hol a pénztárcáját kapkodja, nem győzve erővel, idővel, pénzzel, türelemmel, néha szomorúsággal az élet adta lehetőségeket.

Pedig milyen egyszerű lenne nekünk, segesvári unitáriusoknak minden év augusztusában, úgy a huszadika körüli vasárnapon meghallgatni a prédikációt, és lelkesezettel énekelni a 47. zsolttart: „No, minden népek, dicsőítsétek...”

BENEDEK ENIKŐ

„Tükör által...”

Ki vagyok én? Olyan kérdés, melyre folyamatosan választ keresünk/kapunk, és mégis teljességében megválaszolatlan marad sejtelmes megfoghatatlansága miatt. Mára már tudjuk, hogy részben „tükör által” kaphatunk egyfajta választ. Tükör lehet egy személy, egy alkotásunk, a magunk köré gyűjtött tárgyaink, az általunk gondozott természet, viszonyulásaink stb.

Nem mellékes a „látás” szerepe sem. Felfedezzük-e mindezekben a magunk arcát? Tisztán látunk-e?

Ebben a világban nagyon fontos feladatunk, hogy a gyermekeinknek segítsünk megismerni e tükörket, hogy megláthassák a maguk arcát (ha lehet, akkor tisztán), hiszen ezek határozzák meg önértékelésüket, majd későbbi helyüket, viszonyulásukat, környezetüket formáló gondolataikat, cselekedeteiket.

Erre a feladatra merészkedtünk vállalkozni idén augusztus 24–30-a között a **kökösi unitárius vállalkozás** szervezőiként (Bartha Alpár lelkész, Bokor Ágnes, Ilyés Mária, Molnár Brigitta, Kósa Kázmér, Molnár Beáta, Sigmond Attila, Veress Beáta, Györgyilyés Boróka, Stoica Szabolcs, Policsek Mária, Nagy Géza és jómagam), olyan előadásokat, játékokat, műhelymunkákat, kirándulást kínálva gyermekeinknek, melyekben felfedezhették, megérezhették önmagukat. A táborigazgatók igazi felfedezőid voltak, melyek önvalónk mélyebb rétegeihez vezettek.

A reggeli tornák, áhíta-

tok segítették a testi, lelki ráhangolódást, hogy nyitottan és elmélyülten vegyenek részt ebben a felfedezőidben a gyerekek, így megláthatták magukat közösségi, alkotó, vallásos lényekként.

Tudom, hogy ez egy kis szeletke a nagy egészből, de ajándékként élttem meg ezt a hetet, hiszen tükrei voltunk egymásnak is, és néha egymás arcában is megpillanthatuk istenarcúságunkat.

SÁNTA EDIT

IFJÚSÁGI OLDAL

Maros köri ifjúsági találkozó

Az elmúlt évek során Maros kör nem szervezett köri találkozót, de idén, augusztus 21–22-én köri találkozónak adott otthont Szentgerice. A 45 fiatal pénteken délután 2–3 óra között érkezett. Mosolygós arcokat, színes sátrakat, ismerős hangokat fedeztünk fel.

Az elszállásolás, sátrak felhúzása után összegyűltünk a kultúrotthonba ismerkedni. Megtudtuk, hogy kinek mit jelent valójában az ODFIE. A falu körforgalmában eltáncoltuk a méhecske-táncot, majd egy séta után a focipályán izgalmas játékokat játszottunk. Ezután visszatértünk a kultúrotthonba, és arról beszéltünk, hogy miért jöttünk a köri találkozóra, miért jó egyletezni, hogy mit jelent

az egylet, mi az a VNV, Konferencia, Színjátszó, SegédKezek, Téli olimpia, Hitértelmező...

Kipróbáltuk, hogy milyen lehet részt venni egy SegédKezek-kalácán, együtt sepregettünk, fát hordtunk. Megtudhattuk, hogy milyen lehet egy konferencia, Pál János tartott nekünk előadást az egylet-történelemlről. Nem sokkal vacsora után fellobbant a tábortűz, és Lőrinczi Levente vezetésével énekeltünk, míg a tábortűz égett.

Ezek után lelkünket lobogtattuk a gyertyafényeknél egy éjszakai áhítattal, melyet Magyar Zita tartott. Az éjszakai áhítat után egyesek lepihentek, mások pedig filmvetítés közben vagy után aludtak el. A rendezvény másnap folytatódott, a „nagyobbakkal” együtt, hiszen rendezvényünkkel egy időben Szentgericén a Maros köri Unitárius Találkozó is zajlott. Közös

mentünk templomba, azután mindenki kedve szerint választhatott a tevékenységek közül. Voltak, akik beültek a kicsi gyerekekkel a báb-előadásra, mások kézműveskedtek, voltak, akik kisgyerekeket szórákoztattak, többen segítettek a bográcsos főzésénél, vagy az előadásokat figyelték.

Az előadást a Maros köri egyletek részéről 5 fiatal zárta, akikkel daltutajos dalokat énekeltünk. Az ünnepély nagy ebéddel zárult.

Nekünk, fiataloknak nem volt külön zárásunk, csak közösen a felnőttekkel, ezért úgy éreztem, hogy az ifjúsági találkozó kissé befejezetlen maradt, emiatt szomorú is voltam, míg valaki ráébresztett arra, hogy ez így van rendjén, hogy nincs befejezve, hisz folytatni kell, meg kell erősíteni, át kell gyúrni életté, és ez csak Rajtunk múlik!

SZŐCS BORÓKA

Benne vagyunk a forгатagban!

„Színezzük újra Maros kört!” – szölt az egylethang a körünkben az év folyamán. Majd nyáron a Forгатag harangja szölt: „Színezzük ki a várost!” Így a marosvásárhelyi egyletesek buzgón nekiálltak a munkának. A feladat az volt, hogy a Vásárhelyi Forгатag rendezvényen a Civil Sarokban augusztus 28–30. között az ODFIE is részt vegyen. A többi ránk volt bízva, és ahogy Vásárhelyen az egyletesek mondani szokták: Határ? A csillagos ég!

A palettán volt mindenféle: kréták, raklapok, nagy maci, óriás buborékfújók, gitárok és ecsetek, festékek, de ami a legfontosabb – szorgos fiatalok. Már csak kezdeni kellett ezzel valamit, így hát nekiálltunk kikeverni azt a bizonyos valamit. Nem is akármit. Először is olyan kuckót akartunk berendezni a sátrunkban, ahova szívesen betérnek megpihenni, beszélgetni a

fiatalok. Raklapokból összetákolunk meglepően kényelmes ülőhelyeket, le is mázoltuk az egylet színeivel. Egy nagy táblát is készítettünk (2,5×1,5 m), ami később kívánságfalként szolgált a rendezvényen. Miközben a fiatalok a tűző napon és szemerkélő esőben is ezen dolgoztak, az egyletmackónk – későbbiekben csak egyszerűen Nagymaci, a terebélyes plüssmackó – belebújt az egylet pólójába, remélve, hogy ő is segítségünkre lehet.

Az előkészületek megvoltak, indulhatott a móka. Péntek reggel korábban keltünk, mint a nyáron általában, hogy berendezhessük a sátrunkat, elkészíthessük a meglepetéseket. Ínycsiklandó muffinnal és limonádéval fogadtuk a betérőket, ami jól is jött a nagy hőségben. Nagymaci a sátor előtt üldögélve hirdette, hogy pompon-kulcstartót lehet készíteni minálunk, a forгатag színeiben. Emellett ingyen öleléseket osztogattunk mindenkinek, na meg óriásbuborékokat fúj-

tunk a mosolyok előcsalása érdekében. Mondanom sem kell, kívánságaink valóra váltak. A tábla a 3 nap során feketéről fehérre változott – reméljük, a kívánságok valóra is válnak. Rengeteg mosolyt, ölelést, kedves szót kaptunk, és persze adhattunk.

Szeretném megköszönni a csapatunknak a sok munkát, a kitaratást, a finom muffinokat, a jókedvet, énekszót – gyönyörű hétvége volt, hála nektek. Remélem, jövőre is ugyanígy együtt, ugyanitt (is)!

CSIBI KRISZTA ZSUZSANNA

Kedves Gyerekek!

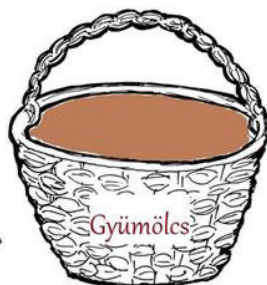
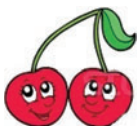

Sziasztok!

Úgy hallom, becsengettek. A kicsi madarak mindig elárulják nekem a híreket, és azt is, ami veletek történik. Én pedig nagy örömmel hallgatom a csiripelést az évkezdésről, arról, hogy virágcsokrokkal indultatok az évet és a tanító bácsit/nénit köszönteni. Remélem, nem szomorkodtatok, hogy vége van a nyárnak, hiszen ez az ősz csodaszép dolgokat rejteget. Szeptember a hálaadás hónapja nekünk, unitárius embereknek, hiszen ebben az időszakban köszönünk meg mindent a jó Istennek, amit adott. Ilyenkor a felnőttek, a hónap utolsó vasárnapján, fontos ünnepre készülődnek, hiszen őszi hálaadás ünnepe közeledik: templomba mennek, és csendesen megköszönik a sok termést, azt, hogy Isten vigyázott gyermekeikre, unokáikra és életükre, majd ezután úrvacsorát vesznek. Ti még nem vehettek úrvacsorát, de hálásak lehettek. Gondolkodjatok el, hogy miért is kell köszönetet mondanotok. Szerintem elsősorban azért, hogy gyermekek vagytok, hiszen ez csodaszép ajándék Istentől. De megköszönhettek mást is Neki, azt, ami fontos számotokra.

Hálás vagyok:

-
-
-

Szüreteld le a
termést,
és tedd
a helyes
kosárba!

Az oldalt szerkeszti:
NAGY HENRIETTA

Kárpátaljai fiatalok Géberjénben

2015. augusztus 24. és 29. között a magyarországi Géberjénben táboroztak kárpátaljai fiatalok a Gondviselés Segélyszervezet, az ODFIE és a helyi önkormányzat jóvoltából (cikkünk a 18–20. oldalon)

Andorkó Ferenc lelkész (Vargyas), **Andorkó Rozália** Felső-Fehér Háromszék körüli nőszövetségi elnök (Vargyas), **Balácsi László** lelkész (Füzesgyarmat), **Benedek Enikő** nőszövetségi elnök (Segesvár), **Chehadé-Boér Judit** ny. magyartanár (Budapest), **Csibi Kriszta Zsuzsanna** diák (Marosvásárhely), **Csiki Csaba Csongor** vállalkozó (Barót), **Fülöp Júlia** ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Kisgyörgy Zoltán** újságíró, kuratóriumi tag (Sepsiszentgyörgy), **Kovács Ivett** önkéntes (Ungvár), **Lőrinczi Károly** ny. lelkész (Aranyosrákos), **Mikó Ferenc** lelkész (Székelykeresztúr), **Rácz Norbert** lelkész (Kolozsvár), **Sánta Edit** mentálhigiénés szakember (Kökös), **Szabó László** lelkész, előadó-tanácsos (Szind–Kolozsvár), **Székely Kinga Réka** lelkész, hitéleti és missziói előadó-tanácsos (Homoródszentpéter), **Szőcs Boróka** diák (Marosvásárhely), **Tőkés-Bencze Zsuzsanna** lelkész (Gyergyószentmiklós), **Visy Zsolt** régészprofesszor (Pécs)